

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І УПРАВЛІННЯ**

Кафедра обліку і аудиту

«До захисту в ЕК»

Директор інституту (декан факультету)

_____ Олег ШЕРЕМЕТ _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

« ____ » _____ 2024 р.

«До захисту допущено»

В.о. завідувача кафедри

_____ Ольга МИХАЙЛЕНКО _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

« ____ » _____ 2024 р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА**

зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(код та назва спеціальності)

освітньо-професійної програми Облік і аудит

на тему: «Особливості організації обліку, аналізу і аудиту витрат на виробництво продукції»

Виконав: здобувач 5 курсу, групи ЗБО-5-2

_____ Передерій Анастасія Петрівна _____
(прізвище, ім'я, по батькові повністю) (підпис)

Керівник _____ Ніколаєнко Світлана Миколаївна _____
(прізвище, ім'я та по батькові повністю) (підпис)

Рецензент _____
(прізвище та ініціали) (підпис)

Я як здобувач(ка) Національного університету харчових технологій розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я не надавав(-ла) і не одержував(-ла) незарядженої допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

Здобувачка _____
(підпис)

Київ – 2024 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І УПРАВЛІННЯ
Кафедра обліку і аудиту
Освітній ступінь бакалавр
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
Освітньо-професійна програма «Облік і аудит»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри обліку і аудиту

Ольга МИХАЙЛЕНКО

«09» жовтня 2023 року

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

Передерій Анастасія Петрівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи «Особливості організації обліку, аналізу і аудиту витрат на виробництво продукції»

Керівник роботи ст. викладач Ніколаєнко Світлана Миколаївна

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Затверджена наказом по університету від «09» лютого 2023 року №819-КС

2. Строк подання здобувачем роботи: 01 лютого 2024

3. Вихідні дані до роботи: ПКУ, Закони України, П(С)БО, МСФЗ, первинні документи, реєстри бухгалтерського обліку ПрАТ "Славутський солодовий завод", фінансова та статистична звітність ПрАТ "Славутський солодовий завод" за 2021-2022 роки

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): економічна суть доходів і витрат від операційної діяльності, нормативно-правове регулювання обліку, економічного аналізу і аудиту доходів і витрат від операційної діяльності, синтетичний і аналітичний облік доходів і витрат від операційної діяльності, розкриття інформації про доходи і витрати від операційної діяльності у фінансовій звітності підприємства, організаційно-економічна характеристика ПрАТ "Славутський солодовий завод" за 2021-2022 роки, методологічні та практичні основи економічного аналізу доходів і витрат від операційної діяльності, завдання і методика проведення аудиту доходів і витрат від операційної діяльності, шляхи удосконалення обліково аналітичних і контрольних аспектів доходів і витрат від операційної діяльності

5. Перелік графічного матеріалу: основні документи для оформлення сировини і матеріалів, види витрат з точки зору Ф. Кене, класифікація витрат, класифікація нормативно-правового забезпечення обліку і аудиту витрат виробництва, напрями організації бухгалтерського обліку витрат, структура ПрАТ «Славутський солодовий завод», підсистеми управління трудовими ресурсами підприємства, характеристика руху працівників ПрАТ «Славутський

солодовий завод», аналіз фінансових показників компанії з 2021 по 2022 рік, активи ПрАТ "Славутський солодовий завод" за 2021-2022р., динаміка власного капіталу, резервного капіталу і нерозподіленого прибутку (непокритого збитку) ПрАТ "Славутський солодовий завод" протягом 2021-2022 років, показники економічної ситуації ПрАТ "Славутський солодовий завод" за 2021/2022 р., аналітичний та синтетичний облік витрат ПрАТ «Славутський солодовий завод», відомість аналітичного обліку витрат обігу, грн., розділи стандарту внутрішнього аудиту «Аудит витрат підприємства», перелік користувачів аудиторського висновку, план програми аудиту витрат на виробництво для ПрАТ «Славутський солодовий завод», методи обліку витрат, процес оптимізації витрат діяльності підприємств.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання _____ 09 жовтня 2023 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Вступ	09.10.23-23.10.23	Виконано
2	Розділ 1. Теоретичний аспект обліку і аудиту витрат на виробництво продукції	24.10.23-21.11.23	Виконано
3	Розділ 2. Аналіз діяльності ПрАТ «Славутський солодовий завод», організація та методи проведення економічного аналізу витрат	22.11.23-27.12.23	Виконано
4	Розділ 3. Методичні основи аудиту витрат	28.12.23-15.01.24	Виконано
5	Висновки	16.01.24-23.01.24	Виконано
6	Список використаної літератури	24.01.24-01.01.24	Виконано

Здобувач

_____ (підпис)

Керівник роботи

_____ (підпис)

Анастасія ПЕРЕДРІЙ
(прізвище та ініціали)

Світлана НІКОЛАЄНКО
(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

У кваліфікаційній роботі на здобуття ступеня бакалавра було проведено дослідження на тему «Особливості організації обліку, аналізу і аудиту витрат на виробництво продукції ПрАТ «Славутський солодовий завод».

Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків, містить 93 сторінок, 8 – рисунки і 23 – таблиць.

У вступі даної роботи розкрито актуальність обраної теми, відображено основні завдання дослідження витрат загальновиробничого характеру, предмет і об'єкт дослідження, основні методи дослідження, які використовувалися при проведенні дослідження.

Перший розділ присвячено розкриттю економічної суті витрат і витрат загальновиробничого характеру у тому числі. Розглянуто нормативно-законодавчу базу для ведення обліку, економічного аналізу і аудиту витрат загальновиробничого характеру. Відображено синтетичний, аналітичний облік витрат загальновиробничого характеру та особливості розкриття інформації про них у фінансовій звітності підприємств.

У другому розділі надано повну характеристику ПрАТ «Славутський солодовий завод» за 2021-2022 роки, відображено особливості організації обліку, розкрито теоретичні основи і практичний економічний аналіз витрат загальновиробничого характеру.

У третьому розділі відображено особливості проведення аудиту витрат загальновиробничого характеру.

Ключові слова: витрати підприємства, витрати загальновиробничого характеру, собівартість, витратні елементи, які суб'єкт підприємницької діяльності несе на постійній основі, витратні елементи, які суб'єкт підприємницької діяльності несе на змінній основі, елементи витрат, статті калькуляції.

ABSTRACT

In the qualifying work for obtaining a bachelor's degree, a study was conducted on the topic "Peculiarities of the organization of accounting, analysis and audit of costs for the production of products of PJSC "Slavutsky Malt Plant".

The bachelor's qualification work consists of an introduction, three chapters, conclusions, a list of used sources and appendices, contains 93 pages, 8 figures and 23 tables.

In the introduction of this work, the relevance of the chosen topic is revealed, the main tasks of the research of general production costs, the subject and object of the research, the main research methods that were used during the research are reflected.

The first chapter is devoted to the disclosure of the economic essence of costs, including general production costs. The normative-legislative framework for accounting, economic analysis and audit of general production costs is considered. Synthetic, analytical accounting of general production costs and features of disclosure of information about them in the financial statements of enterprises are reflected.

In the second section, a complete description of PJSC "Slavutsky Malt Factory" for 2021-2022 is provided, features of accounting organization are reflected, theoretical foundations and practical economic analysis of general production costs are disclosed.

The third section reflects the specifics of conducting an audit of general production costs.

Key words: *enterprise costs, general production costs, cost price, fixed costs, variable costs, cost elements, costing articles.*

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ОБЛІКУ І АУДИТУ ВИТРАТ НА ВИРОБНИЦТВО ПРОДУКЦІЇ.....	9
1.1 Економічна сутність витрат на виробництві	9
1.2 Нормативно-правове регулювання з обліку аналізу і аудиту витрат на виробництво продукції	19
1.3 Особливості бухгалтерського обліку витрат та відображення витрат у фінансової звітності	24
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАТ «СЛАВУТСЬКИЙ СОЛОДОВИЙ ЗАВОД», ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ВИТРАТ.....	30
2.1 Організаційно економічна характеристика ПрАТ «Славутський солодовий завод».....	30
2.2 Аналіз виробничо-господарської діяльності ПрАТ «Славутський солодовий завод»	36
2.3 Теоретичні основи та практичний аналіз витрат ПрАТ «Славутський солодовий завод» за 2021/2022 р.....	45
РОЗДІЛ 3. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ АУДИТУ ВИТРАТ	58
3.1. Основні завдання і методи аудиту витрат	58
3.2. Методичний аспект проведення аудиту витрат.....	66
3.3. Шляхи удосконалення обліково-аналітичних та контрольних аспектів з обліку витрат	69
ВИСНОВКИ	76
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	80
ДОДАТКИ.....	89

ВСТУП

Актуальність дослідження полягає в необхідності оптимізації системи обліку, аналізу та аудиту витрат виробничої діяльності для ефективного управління фінансами та досягнення стратегічних цілей ПрАТ «Славутський солодовий завод». Враховуючи динаміку ринкової кон'юнктури та постійні зміни в харчовій промисловості, вивчення та вдосконалення системи витрат стає ключовим елементом для забезпечення конкурентоспроможності підприємства.

Метою даного дослідження є розгляд особливостей організації обліку, аналізу та аудиту собівартості продукції на прикладі ПрАТ «Славутський солодовий завод».

Завдання дослідження включають:

- Проаналізувати сутність та класифікацію витрат ПрАТ «Славутський солодовий завод».
- Провести економічний та правовий аналіз нормативно-правової бази щодо синтетичного та аналітичного обліку в бухгалтерії та системного аудиту витрат, котрі несе суб'єкт підприємницької діяльності в процесі своєї діяльності
- Детально розглянути особливості синтетичного та аналітичного обліку в бухгалтерії та системного аудиту витрат з урахуванням відповідних нормативних вимог.
- Надати організаційно-економічну характеристику ПрАТ «Славутський солодовий завод».
- Вивчити особливості обліку та аудиту витрат на ПрАТ «Славутський солодовий завод».
- Визначити мету та застосування процедур синтетичного та аналітичного обліку в бухгалтерії та системного аудиту на ПрАТ «Славутський солодовий завод».

Об'єктом дослідження є система обліку, аналізу та аудиту собівартості продукції на ПрАТ «Славутський солодовий завод».

Предметом дослідження є специфічні методи та процедури, що використовуються в практиці обліку витрат на виробництво продукції на ПрАТ «Славутський солодовий завод».

Методи дослідження. У ході дослідження використовувалися загальнонаукові та спеціальні методи пізнання, що дозволило глибше зрозуміти економічну сутність витрат як економічної категорії та об'єкта обліку. Для досягнення поставленої мети використано методи аналізу та синтезу, теоретичного узагальнення та системного підходу.

Методами аналізу та синтезу проведено класифікацію витрат, уточнено їх структуру та економічне значення. Теоретичне узагальнення дало змогу систематизувати інформацію про економічну сутність витрат та їх вплив на фінансовий стан підприємства.

Методами індукції та дедукції досліджено зв'язок галузевої специфіки з системою обліку витрат, котрі несе суб'єкт підприємницької діяльності в процесі своєї діяльності. Застосування системного підходу дозволило розглядати облік витрат як невід'ємну частину загальної системи управління суб'єкт підприємницької діяльності.

Методами порівняння та систематизації досліджено особливості організації та методики синтетичного та аналітичного обліку в бухгалтерії та системного аудиту витрат, котрі несе суб'єкт підприємницької діяльності в процесі своєї діяльності.

Використання методів систематизації, гіпотез і припущень було спрямоване на розробку рекомендацій щодо вдосконалення системи синтетичного та аналітичного обліку в бухгалтерії та системного аудиту витрат на підприємстві. Ці методи дозволили структурувати отримані дані та визначити перспективи подальшого вдосконалення системи обліку витрат, котрі несе суб'єкт підприємницької діяльності в процесі своєї діяльності.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ОБЛІКУ І АУДИТУ ВИТРАТ НА ВИРОБНИЦТВО ПРОДУКЦІЇ

1.1 Економічна сутність витрат на виробництві

Витрати, як економічна категорія, представляють собою ресурси, які суб'єкт підприємницької діяльності споживає в процесі виробництва товарів чи надання послуг. Ця категорія включає в себе різноманітні складові, такі як сировина, праця, енергія, амортизація, податки, витрати на управління та інші. Дослідження теоретичних аспектів витрат дозволяє визначити оптимальні методи їх класифікації та обліку, щоб забезпечити точність та об'єктивність фінансової звітності [2].

Зокрема, дослідження охоплюють визначення та класифікацію витрат, розробку методологій калькулювання, вивчення взаємозв'язку витрат із стратегічним управлінням суб'єкт підприємницької діяльності, а також застосування новітніх підходів, таких як Activity-Based Costing (ABC) чи методи аналізу вартості [8].

На державному рівні в Україні існують різні нормативні документи, які регулюють склад витрат підприємств. Найважливіші з них включають (таблиця 1.1.1):

Таблиця 1.1.1

Нормативні документи, що регламентують склад витрат, які несе суб'єкт підприємницької діяльності, в Україні

Документ	Сутність
Податковий кодекс України	Розділ III "Податок на прибуток підприємств" містить положення щодо визначення витрат для оподаткування прибутку.
Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні"	Цей закон регулює порядок ведення бухгалтерського обліку, включаючи визначення витрат.
Положення (стандарти) бухгалтерського обліку в Україні	Спеціальні нормативні документи, які визначають порядок визначення та відображення витрат в бухгалтерському обліку.
Наказ Міністерства фінансів України "Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку"	Містить рахунки, на яких відображаються різні види витрат.
Методичні рекомендації щодо визначення витрат на виробництво продукції (робіт, послуг)	Затвержені Міністерством економічного розвитку і торгівлі України.
Закон України "Про ціни та ціноутворення"	Регулює питання пов'язані з встановленням цін на продукцію та послуги, включаючи витрати.
Нормативні акти органів державної статистики	Можуть містити вимоги щодо складу витрат для статистичних цілей.

Витрати є неодмінною частиною діяльності будь-якого підприємства, і їх правильна класифікація відіграє важливу роль у бухгалтерському обліку, фінансовому плануванні та управлінському процесі. Україна, як країна з розвиненою системою регулювання в галузі бухгалтерії та оподаткування, має встановлені нормативи та класифікації витрат, які допомагають підприємствам ефективно вести свою діяльність.

Перш за все, важливо виділити основні типи витрат, які підприємства можуть зазнавати:

- **Виробничі витрати:** Пов'язані з виробництвом товарів або наданням послуг. Включають витрати на сировину, працю, енергію, амортизацію обладнання та інше.
- **Збутові витрати:** Пов'язані з реалізацією продукції або послуг. Включають витрати на маркетинг, рекламу, транспорт і зберігання товарів.
- **Адміністративні витрати:** Пов'язані з управлінням суб'єкт підприємницької діяльності. Включають витрати на зарплату керівництва, оренду офісних приміщень, інформаційні технології тощо.
- **Фінансові витрати:** Пов'язані з управлінням фінансами підприємства. Включають витрати на відсотки за кредитами, обслуговування банківських рахунків та інші фінансові послуги.

Витрати також можна класифікувати за об'єктом їх впливу на діяльність підприємства:

- **Прямі витрати:** Ті, які можна однозначно віднести до конкретного виробництва товарів або послуг.
- **Непрямі витрати:** Ті, що не можна безпосередньо пов'язати з конкретним виробництвом, але вони необхідні для загальної діяльності підприємства.

Ще одним аспектом класифікації є їх призначення:

- **Обов'язкові витрати:** Пов'язані з виконанням законодавства та зобов'язань перед державою (податки, обов'язкове страхування).

- Планові витрати: Включають витрати, які плануються на майбутній період, такі як інвестиції в розвиток.

Класифікація витрат підприємства в Україні є важливим елементом ефективного управління бізнесом. Вона допомагає не тільки в бухгалтерському обліку, а й у прийнятті стратегічних рішень та плануванні розвитку. Організоване визначення та систематизація витрат дозволяють підприємству оптимізувати витрати, підвищувати ефективність та конкурентоспроможність на ринку.

Групування витрат — це процес класифікації та організації витрат на підприємстві з метою кращого розуміння, контролю та управління ними. Це важливий елемент здійснення менеджменту та адміністрування витратами і фінансового обліку на підприємстві. Економічна сутність групування витрат включає такі аспекти:

1. Структурування витрат:

- Групування дозволяє створити систематичну структуру для різних видів витрат на підприємстві.

- Витрати можна групувати за функціональністю, видами продукції, групами витрат і т. д.

2. Визначення елементів витрат:

- Групування витрат допомагає визначити окремі елементи витрат, такі як сировинні матеріали, праця, загальновиробничі витрати, адміністративні витрати і т. д.

3. Легший облік і контроль:

- Групування дозволяє створити систему обліку, яка спрощує процес ведення обліку витрат і надає можливість легко контролювати різні групи витрат, котрі несе суб'єкт підприємницької діяльності в процесі своєї діяльності

4. Визначення вартості продукції:

- Витрати можуть бути груповані в залежності від того, як вони пов'язані з виробництвом конкретної продукції або послуги. Це сприяє правильному визначенню вартості продукції.

5. Здійснення менеджменту та адміністрування витратами:

- Групування витрат дозволяє ефективніше управляти витратами, так як дозволяє виділяти та вирізняти ключові області, де можна внести зміни для оптимізації витрат, котрі несе суб'єкт підприємницької діяльності в процесі своєї діяльності

6. Визначення рівня ризику:

- Групування допомагає визначити, які групи витрат можуть бути більш чутливими до змін в економічному середовищі або ринкових умов.

7. Формування бюджетів:

- Групування витрат є ключовим етапом у формуванні бюджетів. Воно дозволяє визначити, скільки коштів слід виділити на кожен групу витрат, котрі несе суб'єкт підприємницької діяльності в процесі своєї діяльності

8. Оцінка прибутковості:

- Допомагає в оцінці прибутковості різних видів продукції або послуг, оскільки дозволяє враховувати всі одиниці витрат, котрі мають економічний зв'язок з конкретною групою товарів чи послуг.

Групування витрат є інструментом, який сприяє систематизації та категоризації витрат, що у свою чергу допомагає підприємству краще розуміти свої фінанси, управляти витратами та приймати обґрунтовані рішення з покращення ефективності [7].

У бухгалтерському обліку ПрАТ "Славутський солодовий завод" велике значення має систематичне відображення витрат за допомогою різноманітних первинних документів. Накладні-вимоги на відпуск зафіксують одиниці витрат, котрі мають економічний зв'язок з відпуском працівників, включаючи виплати відпускних та інші пов'язані витрати. Накладні та наряди на виконання робіт визначають обсяги та вартість матеріалів, робіт і послуг, що використовуються у процесі виконання завдань.

Документи для оформлення сировини і матеріалів

Документ	Період надходження до бухгалтерії	Короткий опис
Лімітно-забірні картки за формами № М-8, № М-9, № М 28, № М-28а	На кожному тижні. Відображається у кожному по'ятницю	Ці картки використовуються для фіксації лімітів і заборон на вибір матеріалів за відповідними формами. Їх регулярне відображення дозволяє вчасно вживати заходів для контролю витрат та оптимізації запасів.
Акт-вимога на заміну матеріалів (ф. № М-10)	На кожному тижні. Відображається у кожному по'ятницю	Документ використовується для вимоги на заміну матеріалів, що вичерпалися або пошкодились. Його своєчасне складання та облік сприяють управлінню запасами та забезпечують безперебійний виробничий процес.
Накладні вимоги (ф. № М-11)	На кожному тижні. Відображається у кожному по'ятницю	Накладні вимоги вказують на потребу в матеріалах і використовуються для їх замовлення. Їх систематичне складання сприяє уникненню нестачі та забезпечує ефективний процес виробництва.
Товарно транспортна накладна (ф. № 1-ТН)	На кожному тижні. Відображається у кожному по'ятницю	Ця накладна використовується для фіксації переміщення товарів між різними підрозділами чи партнерами. Її вчасне оформлення важливо для точного обліку та контролю за рухом товарів.
Відомість на поповнення (вилучення) постійного запасу інструментів (пристроїв) (МШ №1)	На кожному тижні. Відображається у кожному по'ятницю	Відомість використовується для відстеження руху інструментів та пристроїв в підприємстві. Це допомагає управляти постійним запасом та вчасно вживати заходів для його поповнення або вилучення.
Картка обліку МШП (МШ №2)	На кожному тижні. Відображається у кожному по'ятницю	Ця картка використовується для обліку матеріально-технічних цінностей (МШП) і їх руху. Вона допомагає здійснювати контроль та планування використання ресурсів.

Джерело: сформовано автором за [17]

Кене вніс величезний внесок у макроекономічну науку, розробивши першу модель для вивчення формування чистого продукту та компенсації витрат на виробництво (рисунок 1.1.1).

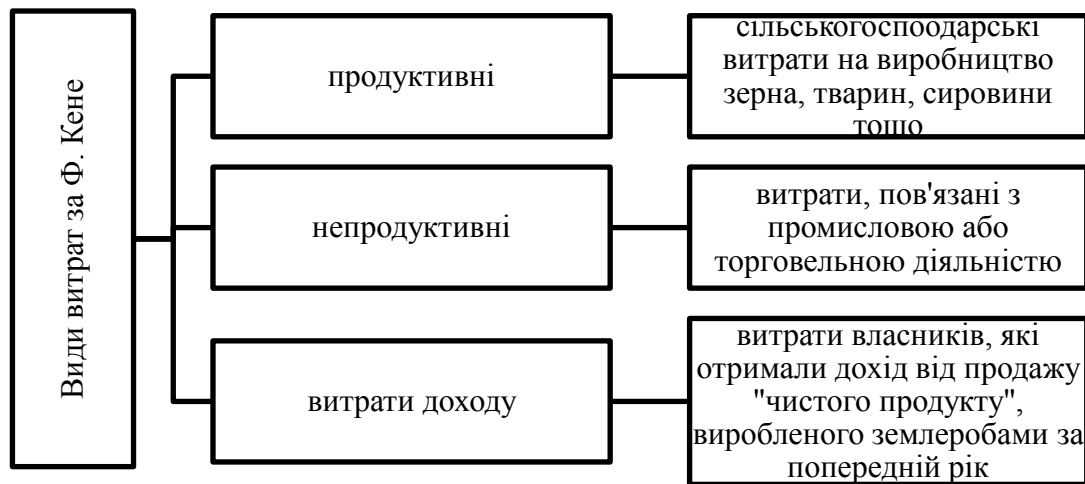

Рис. 1.1.1. Види витрат з точки зору Ф. Кене

Його підхід виявився ключовим для подальших досліджень у макроекономіці, розкриваючи взаємозв'язок між витратами та формуванням чистого продукту.

В економічній теорії витрати можуть бути розглянуті як складова частина процесу виробництва, де ресурси витрачаються для досягнення певної мети. В цьому контексті, важливо вивчити, як різні фактори впливають на розподіл і ефективне використання ресурсів.

Економічний аналіз розглядає витрати як ключовий елемент в оцінці ефективності та конкурентоспроможності. Аналітичний підхід дозволяє визначити, як витрати впливають на прибутковість, ринкову позицію та стратегічні цілі підприємства [13].

Таким чином, термін "витрати", хоча має спільну мету в усіх трьох підходах, інтерпретується з різних точок зору залежно від фундаментальних принципів кожної галузі - економічної теорії, бухгалтерського обліку та економічного аналізу.

Витрати, як складова фінансової системи підприємства, відіграють важливу роль у формуванні його фінансового здоров'я та стабільності. Українське бухгалтерське законодавство визначає чітку класифікацію витрат,

яка є фундаментальною для правильного ведення бухгалтерського обліку та аналізу фінансового стану підприємства.

Перш за все, слід визначити, що витрати поділяються на дві основні категорії: оборотні та капітальні. Оборотні витрати включають витрати на виробництво, збут, адміністрування, а також фінансові одиниці витрат, котрі мають економічний зв'язок з утриманням позик та інших фінансових операцій. Капітальні витрати, з іншого боку, пов'язані з придбанням та експлуатацією основних засобів та нерухомості.

До оборотних витрат відносяться також витрати на оплату праці, комунальні послуги, ремонт і утримання обладнання. Важливо відзначити, що оборотні витрати поділяються на прямі та непрямі. Прямі витрати відносяться безпосередньо до виробництва товарів чи послуг, такі як сировина, матеріали, оплата праці. Непрямі витрати охоплюють одиниці витрат, котрі мають економічний зв'язок з управлінням та підтримкою виробництва, такі як адміністративні витрати.

Щодо капітальних витрат, вони включають в себе витрати на придбання та будівництво основних засобів, модернізацію технічного обладнання та розвиток інфраструктури. Ці витрати відображають тривалий та стійкий характер і є важливою частиною стратегії розвитку підприємства.

Класифікація витрат у бухгалтерському обліку є необхідною для правильного визначення вартості продукції, аналізу рентабельності та прийняття ефективних стратегічних рішень. Дотримання стандартів класифікації дозволяє підприємствам забезпечувати точність та порівнюваність своїх фінансових звітів.

Загалом, класифікація витрат у бухгалтерському обліку є ключовою складовою управління фінансовою діяльністю підприємства. Вона дозволяє створити систему контролю та аналізу витрат, що в свою чергу сприяє збалансованому та ефективному управлінню ресурсами для досягнення стратегічних цілей підприємства.

Таким чином, хоча використання конкретних класифікаційних ознак у бухгалтерському обліку може бути ефективним для забезпечення фінансової дисципліни та стандартизації, важливо також визнати інші аспекти витрат, які можуть бути ключовими для успішного управління та стратегічного розвитку підприємства.

Здійснення менеджменту та адміністрування витратами підприємства є елементом стратегічного управління, оскільки технічний прогрес та інновації можуть суттєво вплинути на конкурентоспроможність компанії. У таблиці 1.1.3 наведено декілька ключових аспектів здійснення менеджменту та адміністрування витратами підприємства.

Таблиця 1.1.3

Ключові аспекти здійснення менеджменту та адміністрування витратами підприємства

№	Аспект	Сутність
1	Аналіз технічних можливостей	Аналіз технічних можливостей - це важливий етап здійснення менеджменту та адміністрування витратами підприємства. Цей процес дозволяє компанії краще розуміти свої технічні ресурси, компетенції та слабкі місця.
2	Інвентаризація технічних ресурсів	Інвентаризація технічних ресурсів - це процес збору та систематизації інформації про всі технічні активи та ресурси, які належать підприємству. Цей процес надання допомоги та відділам з технічного обслуговування краще розуміти, які ресурси є доступними, їхню кількість, стан та ефективність.
3	Стратегічне планування технічного розвитку	Стратегічне планування технічного розвитку є важливою складовою успішного управління суб'єкт підприємницької діяльністю. Цей процес обміну напрямками та пріоритетами технічного розвитку, що відповідає стратегічним цілям організації.
4	Дослідження особливостей технічного розвитку підприємств галузі	Дослідження особливостей технічного розвитку підприємств у певній галузі є ключовим етапом для ефективного управління та конкурентоспроможності. Особливості можуть варіювати у залежності від характеристик галузі, технологій, ринкових умов та регулюючих факторів.
5	Дослідження рівня технічного розвитку конкурентів	Дослідження рівня технічного розвитку конкурентів є важливою частиною стратегічного аналізу для підприємства. Це дозволяє застосувати сильні та слабкі сторони конкурентів, а також зазначити можливості для самого підприємства.
6	Модернізація технічного рівня підприємства	Модернізація технічного рівня підприємства - це важливий процес, який дозволяє оновити технічні ресурси, підвищити ефективність виробництва, підвищити конкурентоспроможність та адаптувати бізнес до сучасних технологічних вимог.

Джерело: сформовано автором за [1,4]

Модернізація технічного рівня підприємства в сучасних умовах господарювання вимагає уваги до ряду важливих аспектів, після чого технологічний прогрес швидко розвивається, а конкуренція на ринку стає все більш жорсткою. Основні елементи оптимізації витрат підприємства в сучасних умовах розвитку високих технологій та поглиблення глобалізаційних процесів, представлені у таблиці 1.1.4.

Таблиця 1.1.4

Основні елементи оптимізації рівня витрат підприємства в сучасних умовах

№	Елемент	Сутність
1	Аналіз поточного стану	<ul style="list-style-type: none"> • Оцінка технічного стану обладнання, програмного забезпечення та інфраструктури. • Визначення слабких місць та областей для покращення.
2	Визначення стратегічних цілей	<ul style="list-style-type: none"> • Формулювання конкретних та вимірюваних стратегічних цілей для модернізації. • Визначення, як модернізація сприятиме досягненню бізнес-цілей.
3	Планування бюджету	<ul style="list-style-type: none"> • Розробка бюджету для впровадження технічних змін. • Врахування витрат на нове обладнання, програмне забезпечення, навчання персоналу тощо.
4	Вибір технологій	<ul style="list-style-type: none"> • Аналіз ринку • Підбір оптимальних технологій для власних стратегій та інтересів

Джерело: сформовано автором за [26]

Ринок принесе користь тим, хто швидко й адекватно реагує на зміни зовнішнього середовища. Це доводить, що життєзабезпечення компанії є поєднанням довгострокових і короткострокових явищ.

Відповідно до нього недоцільно складати стратегічні плани в календарному форматі, тому краще складати стратегічні плани змін, якщо це необхідно. Такі зміни можуть змінити не лише зміст стратегічних планів, а й горизонт планування.

Стратегії здійснення менеджменту та адміністрування витратами
підприємств на засадах партнерства

№	Стратегія	Сутність
1	Корпоративна стратегія	Корпоративна стратегія розробляється для всіх аспектів діяльності підприємства в цілому, охоплюючи всі сфери управління обліковими записами та рівні організаційної ієрархії. Розробка корпоративної стратегії передбачає вибір галузей, підвищення продуктивності в сферах, де вже працює корпорація; функціонує досягнення синергійного ефекту підрозділів фірми, перерозподіл ресурсів корпорації в найбільш перспективну сферу. Корпоративний стратегічний план компанії визначає шляхи її розвитку.
2	Ділова стратегія	Ділова стратегія, яка передбачає план управління окремими напрямками підприємства (виробництво окремих видів продукції, товарів, окремих видів послуг тощо), спрямований на завоювання міцних довгострокових конкурентних позицій на ринку. Для суб'єктів, які займаються одним видом діяльності, корпоративна та бізнес-стратегії збігаються. Більшість комерційних підприємств займаються тільки комерційною діяльністю, і розробка стратегії починається з бізнес-стратегії.
3	Функціональна стратегія	Метою роботи функціональної стратегії є підтримка бізнес-стратегії підприємства і, таким чином, його конкурентоспроможності. Ця стратегія спрямована на розробку необхідних дій для забезпечення управління окремими відділами або функціями управління бізнесом. Функціональні стратегії є основою реалізації бізнес-стратегії компанії, що забезпечує її реалізацію в стратегічному наборі. Основними функціональними стратегіями є маркетингова, інноваційна, фінансова, соціально-виробнича стратегія тощо. Розробка функціональних стратегій сприяє реалізації стратегічних напрямків діяльності первинних рівнів управління.
4	Операційна стратегія	Операційні стратегії доповнюють стратегічний набір, визначають дії керівництва організаційних підрозділів і забезпечують реалізацію операційних цілей (фінансова, інвестиційна, маркетингова та цінова стратегії тощо)

Джерело: сформовано автором за [31]

Стратегії також можна класифікувати за стадією життєвого циклу підприємства: стратегія росту характерна для стратегії проростання та зростання компанії; стратегія стабілізації – для зрілості компанії; стратегія скорочення – для компанії стадії старіння; стратегія реструктуризації – для припинення діяльності.

Таким чином, з метою пошуку шляхів збільшення доходів і прибутків, запобігання небезпечним змінам бізнес-середовища, швидкого реагування на такі зміни, успішної конкуренції в можливих кризових ситуаціях суб'єкт

підприємницької діяльності має здійснювати моніторинг стану внутрішнього та зовнішнього середовища на всіх етапах стратегічного управління. і безперервний. Зазвичай стратегія розробляється в змішаному вигляді. У цьому випадку він містить евристичну форму та кількісні показники.

Не завжди таку місію можна визначити і показати цифрами. Зазвичай воно подається у формі атрибутивної мови, яка відображає мету підприємства та потенціал його розвитку. Індикатори також є частиною стратегії, описуючи передбачувані адміністративні рішення або результати на певному етапі розвитку компанії. Для реалізації стратегії корпоративного (бізнесу) підприємства потрібні були інвестиційні та фінансові ресурси, і жодна стратегія не може бути реалізована у фінансовому вакуумі.

Однак на глобальному ринку, що стає все більш складним і конкурентним, неможливо переоцінити цінність стратегічного партнерства. Приймаючи мислення про співпрацю та налагоджуючи значущі зв'язки з постачальниками технологій, підприємства можуть відкрити нові можливості для зростання та інновацій, яких було б неможливо досягти поодиночі [9].

1.2 Нормативно-правове регулювання з обліку аналізу і аудиту витрат на виробництво продукції

Система бухгалтерського обліку і аудиту витрат на сучасних підприємствах не може існувати повною мірою без належного регуляторного забезпечення. Така підтримка формується протягом останніх двох десятиліть і перебуває в процесі постійних змін, що супроводжуються політичними, економічними, інтеграційними, соціальними та іншими факторами.

1. Політичні фактори: Зміни у політичних умовах можуть суттєво впливати на регуляторні рамки бухгалтерського обліку і аудиту витрат, котрі несе суб'єкт підприємницької діяльності в процесі своєї діяльності. Зміни в законодавстві, податкові реформи та інші політичні рішення можуть вимагати адаптації систем обліку для відповідності новим вимогам.

2. Економічні фактори: Зміни в економічних умовах, такі як інфляція, зміни в ринкових умовах або економічна нестабільність, можуть впливати на методику обліку і аудиту витрат, враховуючи зміни в ціновій динаміці та фінансовому стані підприємства.

3. Інтеграційні фактори: Умови міжнародної торгівлі та інтеграції впливають на стандарти бухгалтерського обліку, особливо у випадку міжнародних компаній, що вимагає відповідності міжнародним стандартам фінансової звітності.

4. Соціальні фактори: Зміни в суспільних уявленнях, вимогах споживачів та соціокультурні зміни можуть впливати на облік витрат, зокрема ті, що пов'язані з соціальною відповідальністю підприємства.

5. Технологічні фактори: Розвиток технологій також вносить свій внесок у сучасну систему бухгалтерського обліку і аудиту витрат, наприклад, застосування програмного забезпечення для автоматизації процесів обліку та аудиту.

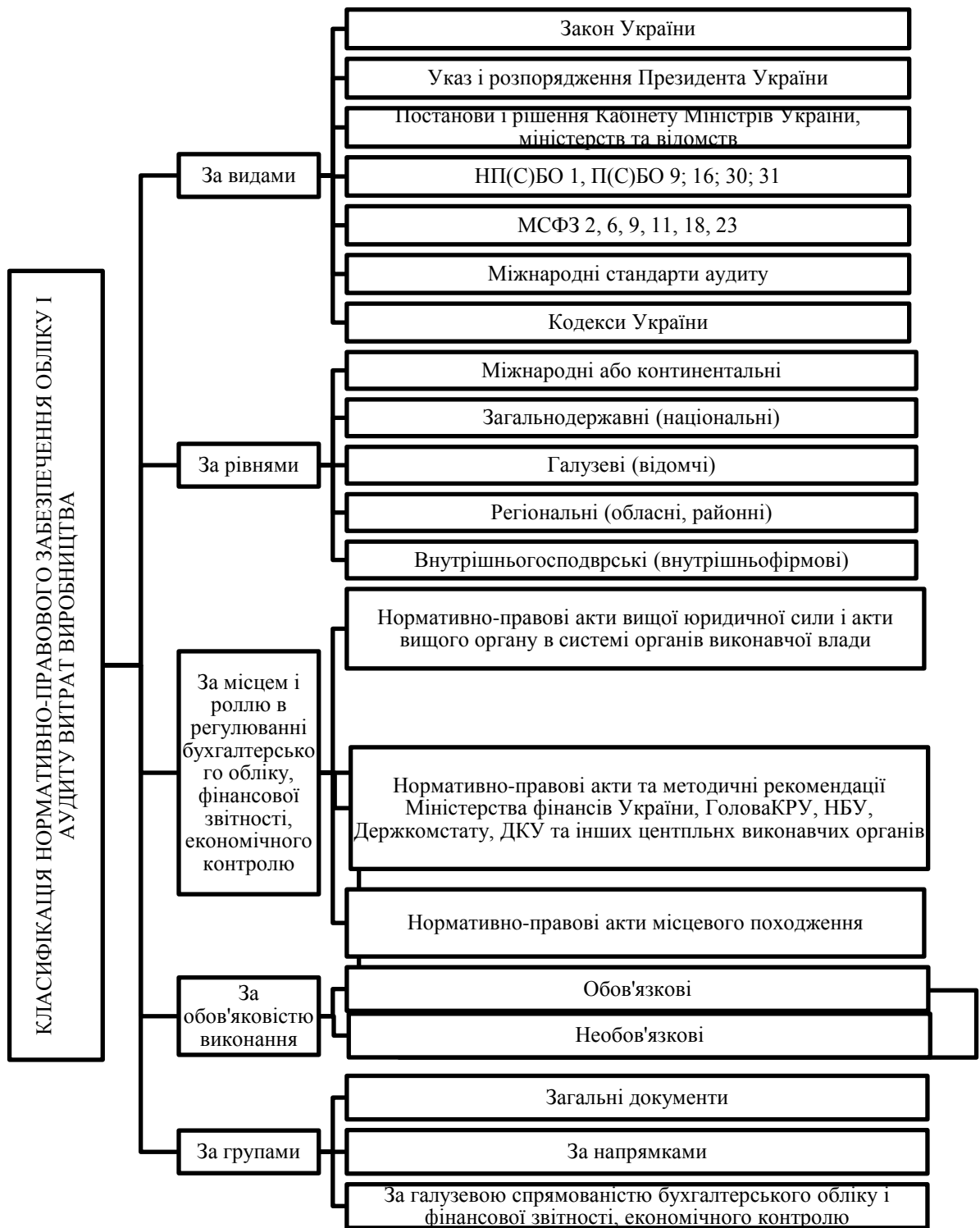

Рис 1.2.1. Класифікація нормативно-правового забезпечення обліку і аудиту витрат виробництва

Отже, постійне вдосконалення регуляторного забезпечення є необхідним для забезпечення ефективності та відповідності систем бухгалтерського обліку і аудиту витрат сучасним умовам управління суб'єкт підприємницької діяльності.

Необхідно провести аналіз існуючих підходів вчених до систематизації нормативно-правових актів, що регулюють бухгалтерський облік та аудит на українських підприємствах. Цей аналіз дозволить детально розглянути особливості системи регуляторного регулювання синтетичного та аналітичного обліку в бухгалтерії та системного аудиту витрат [6].

Аналіз переваг та недоліків зазначених та подібних класифікацій є основою для розробки системи правового регулювання синтетичного та аналітичного обліку в бухгалтерії та системного аудиту в різних галузях, включаючи витрати та їх важливу складову - витрати загальновиробничого характеру. Під час створення такої системи важливо враховувати потреби та особливості конкретних галузей, забезпечуючи ефективний контроль та аналіз витрат для оптимізації економічних процесів [3].

Під час формування системи нормативно-правових актів, що регулюють облік та аудит витрат на українських підприємствах, необхідно враховувати накопичені попередні досягнення та досвід у цій області. Окрім цього, важливо враховувати унікальні особливості та потреби, які стосуються конкретних аспектів обліку та аудиту витрат, котрі несе суб'єкт підприємницької діяльності в процесі своєї діяльності

Перш за все, необхідно звернутися до законодавчих актів та стандартів бухгалтерського обліку, що регулюють ведення обліку витрат, котрі несе суб'єкт підприємницької діяльності в процесі своєї діяльності. Зокрема, в Україні, великий вплив на цю сферу мають Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність" та національні стандарти бухгалтерського обліку. Вони визначають порядок обліку витрат, нормативи, терміни та порядок їх розкриття в фінансовій звітності.

Забезпечення відповідності законодавчих вимог та стандартів стосовно обліку витрат вимагає від підприємства систематичного оновлення своєї бухгалтерської політики та постійного навчання персоналу. Подальший крок — аналіз витрат з використанням стандартів внутрішнього контролю та ключових показників ефективності.

Аналіз витрат на виробництво продукції стає важливою частиною стратегічного управління, оскільки дозволяє виявляти та усувати неефективність, визначати резерви зниження витрат та збільшення прибутковості. Нормативно-правові вимоги стосовно аналізу витрат зобов'язують підприємства регулярно проводити детальний розгляд різних аспектів витрат, включаючи прямі та непрямі витрати, фіксовані та витратні елементи, які суб'єкт підприємницької діяльності несе на змінній основі.

Окрім того, аудит витрат на виробництво продукції визначається набором аудиторських стандартів, які регулюють діяльність аудиторських фірм. Аудит витрат дозволяє перевірити відповідність фінансової звітності стандартам, а також виявити можливі ризики та помилки в обліку витрат, котрі несе суб'єкт підприємницької діяльності в процесі своєї діяльності

В цілому, нормативно-правове регулювання з обліку, аналізу та аудиту витрат на виробництво продукції визначає рамки та стандарти для забезпечення точності та достовірності фінансової звітності підприємства. Впровадження цих вимог відіграє важливу роль у забезпеченні фінансової стійкості та конкурентоспроможності підприємства в умовах постійних змін у бізнес-середовищі.

Однією з ключових складових є законодавчі акти, які визначають загальні принципи синтетичного та аналітичного обліку в бухгалтерії та системного аудиту.

Наприклад, Податковий кодекс України встановлює основні правила та стандарти обліку витрат для податкових цілей, що є важливим для правильного визначення податкових зобов'язань підприємств.

До інших важливих актів відносяться стандарти бухгалтерського обліку, які визначають порядок ведення обліку витрат і забезпечують стандартизацію бухгалтерської звітності. Наприклад, "Положення про бухгалтерський облік в Україні" визначає основні принципи та правила бухгалтерського обліку, включаючи витрати.

У контексті аудиту витрат важливим є Закон України "Про аудиторську діяльність", який регулює професійну діяльність аудиторів та встановлює вимоги до проведення аудиту витрат, котрі несе суб'єкт підприємницької діяльності в процесі своєї діяльності Крім того, міжнародні стандарти аудиту також можуть впливати на підходи та методології, використовані аудиторами при перевірці витрат, котрі несе суб'єкт підприємницької діяльності в процесі своєї діяльності

Загалом, це нормативне регулювання не тільки визначає правові рамки для обліку та аудиту витрат, але й сприяє удосконаленню процесів у сфері фінансового обліку підприємств, сприяючи створенню прозорих та надійних фінансових звітів [10].

1.3 Особливості бухгалтерського обліку витрат та відображення витрат у фінансовій звітності

Організація бухгалтерського обліку витрат представляє собою комплекс заходів, спрямованих на систематизацію та налагодження облікової системи підприємства як невід'ємного структурного елементу інформаційно-комунікаційних зв'язків у системі управління всією його діяльністю. Цей процес включає в себе не лише відображення витрат, а й забезпечення їхньої ефективності та зрозумілості для різних рівнів управління [12].

Організація бухгалтерського обліку витрат визначається як ключовий елемент інформаційно-аналітичної системи підприємства, що включає в себе облік виробництва, витрат виробничої діяльності та собівартості продукції.

Це передбачає взаємодію з різними підрозділами підприємства, зокрема виробництва, фінансів та управління запасами.

Цей комплекс заходів включає створення та налагодження ефективних систем обліку витрат, визначення методологій розподілу витрат за різними елементами виробничого процесу, а також використання сучасних

інформаційних технологій для автоматизації бухгалтерського обліку та забезпечення точності і достовірності даних.

При цьому важливо підкреслити, що організація бухгалтерського обліку витрат не є лише технічним завданням, але і стратегічним напрямком, спрямованим на підвищення ефективності виробничих процесів, оптимізацію витрат та прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Такий підхід сприяє не лише точному відображенню витрат, але й використанню цієї інформації для стратегічного планування та розвитку підприємства.

Організація бухгалтерського обліку витрат має на меті забезпечити комплексний підхід до управління фінансовими ресурсами підприємства, зокрема стосовно статей затрат та формування собівартості продукції відповідно до П(С)БО 16 «Витрати». Здійснення ефективного обліку витрат передбачає:

1. Правильне і своєчасне документальне відображення операцій:

- Забезпечення точного реєстрування операцій із обліку статей затрат у відповідності до встановлених стандартів бухгалтерського обліку.
- Формування собівартості продукції відповідно до вимог П(С)БО 16, що сприяє прозорості та відповідності міжнародним стандартам.

2. Контроль за використанням матеріальних ресурсів:

- Здійснення контролю за правильністю використання сировини, готової продукції та тари на всіх етапах їхнього руху і збереження.
- Забезпечення величини запасів продукції, необхідних для безперебійного виробничого процесу.

3. Забезпечення безпеки майна та раціонального використання ресурсів:

- Здійснення заходів для збереження майна та попередження виникнення нестач і крадіжок цінностей.
- Сприяння раціональному та ефективному використанню ресурсів підприємства.

4. Підвищення рентабельності та окупності програм:

- Здійснення аналізу витрат з метою підвищення рентабельності підприємства та оцінка ефективності виробничих і технологічних програм.

5. Своєчасне і точне визначення фінансового результату:

- Забезпечення своєчасного та точного визначення валового доходу, валових витрат, інших доходів і витрат, що сприяє управлінському рішенню та стратегічному плануванню.

Загальна мета цих заходів - забезпечити ефективний контроль, оптимізацію витрат та максимізацію фінансового результату підприємства.

Ця ситуація підкреслює необхідність розвитку наукових основ з огляду на галузеві особливості суб'єктів господарювання. Важливо враховувати гнучкі та адаптивні принципи, систематично оновлюючи правила обліку витрат, котрі несе суб'єкт підприємницької діяльності в процесі своєї діяльності. Такий підхід дозволяє підприємствам ефективно реагувати на зміни та максимізувати фінансовий результат. При цьому, важливо забезпечити не лише достовірність інформації, але й високий рівень внутрішнього контролю, використовуючи сучасні інформаційні технології для автоматизації облікових процесів. Такий комплексний підхід сприяє адаптації обліку витрат до вимог сучасного бізнес-середовища та є ключовим для успішного функціонування підприємства.

Рис 1.3.1. Напрями організації бухгалтерського обліку витрат

Місцем виникнення витрат називається структурний підрозділ підприємства, в межах якого здійснюється планування, нормування та облік витрат виробництва з метою контролю та здійснення менеджменту та адміністрування витратами виробничих ресурсів. Це може охоплювати різні

рівні організаційної структури, включаючи робочі місця, дільниці, бригади, цехи, стадії, переділи, процеси та відділи підприємства.

Наприклад, місцями виникнення витрат можуть бути відділи технічного контролю і контролю якості, інструментальний цех, фінансовий відділ та інші підрозділи, які безпосередньо впливають на формування витрат, котрі несе суб'єкт підприємницької діяльності в процесі своєї діяльності. Кожен з цих структурних підрозділів може бути визначений як окремий об'єкт обліку витрат з метою більш ефективного контролю за використанням ресурсів та плануванням витрат відповідно до стратегії підприємства.

Такий підхід дозволяє точно визначити, де та які саме витрати виникають, а також сприяє вдосконаленню стратегій контролю та оптимізації витрат для досягнення максимальної ефективності виробничого процесу.

Фактично використані ресурси оформлюються списанням на кредит відповідних рахунків, які відображають витрати виробництва. Це здійснюється на дебет рахунку 23 "Виробництво" відповідно до нормативних (планових) показників. Відхилення від цих нормативів обліковуються на спеціальних рахунках відхилень.

Позитивні відхилення (якщо фактичні витрати менше планованих) накопичуються за кредитом відповідних рахунків відхилень. Це вказує на те, що витрати менше, ніж планувалося, що може свідчити про ефективне використання ресурсів. З іншого боку, негативні відхилення (якщо фактичні витрати перевищують плановані) реєструються за дебетом відповідних рахунків відхилень. Це вказує на те, що витрати виявилися більшими, ніж було передбачено, і може вимагати додаткового аналізу та корекції управлінських стратегій.

Такий підхід дозволяє систематично контролювати та аналізувати витрати, забезпечуючи ефективне управління фінансовими ресурсами підприємства та вчасне виявлення можливих відхилень від планованих нормативів.

Додатково, наступним важливим елементом системи бухгалтерського обліку на підприємстві є облікова політика. Цей документ визначає основні принципи та процедури, які будуть використовуватися в обліку витрат, враховуючи внутрішні та зовнішні особливості підприємства. Облікова політика визначає порядок визначення, класифікації та обліку різних видів витрат, а також нормативи та методи їхнього розподілу.

Ефективна облікова політика допомагає забезпечити консистентність та прозорість у бухгалтерському обліку витрат, сприяє внутрішньому контролю та забезпечує відповідність звітності законодавчим та регуляторним вимогам. Такий підхід дозволяє підприємству ефективно взаємодіяти зі змінами в економічному середовищі та підтримувати стабільність у фінансовій діяльності.

Важливість облікової політики полягає не лише у регламентації ведення бухгалтерського обліку діяльності виробничих підприємств загалом та витрат виробничої діяльності зокрема, але й у її впливі на зміст бухгалтерської звітності та показники діяльності.

Облікова політика, визначаючи принципи та стандарти обліку, впливає на структуру та зміст фінансової звітності підприємства. Вона визначає методи оцінки активів та зобов'язань, критерії визнання доходів та витрат, що впливає на точність та порівнянність фінансових результатів.

Крім того, облікова політика визначає принципи формування резервів, амортизації та інші аспекти обліку, що впливають на фінансові показники та стабільність підприємства. Вона стає основою для внутрішнього та зовнішнього фінансового аналізу, надаючи стейкхолдерам достовірну та однозначну інформацію.

Таким чином, облікова політика виступає не лише як інструмент нормативного регулювання, але й як стратегічний інструмент впливу на фінансову звітність, допомагаючи підприємству досягати своїх цілей та забезпечувати ефективне управління фінансовою діяльністю.

Формування облікової політики на виробничих підприємствах представляє собою складний управлінський процес, оскільки вона є значущим

інструментом у системі економічного управління, впливаючи на ключові показники, такі як прибуток. На основі результатів облікової політики формується інформаційна база для прийняття управлінських рішень.

Облікова політика визначає основні принципи, методи та процедури бухгалтерського обліку, які будуть застосовуватися на підприємстві. Цей документ враховує специфіку виробничої діяльності, структуру витрат, особливості оподаткування та інші фактори, які впливають на фінансову діяльність підприємства.

Важливість облікової політики полягає в тому, що вона створює консистентний підхід до обліку та звітності, що, в свою чергу, дозволяє забезпечити об'єктивні та порівняльні фінансові дані. Це стає основою для ефективного управління ресурсами, планування та прийняття обґрунтованих управлінських рішень, спрямованих на досягнення стратегічних цілей підприємства. Таким чином, облікова політика визначає не лише процеси обліку, але й формує фундамент для ефективного управління суб'єкт підприємницької діяльності в цілому.

Отже, стає зрозумілим, що облікова політика має бути спрямована на формування ефективного механізму облікового відображення витрат виробничої діяльності підприємства. Основою цього механізму є вибір методів обліку окремих об'єктів, який визначається у процесі розроблення та впровадження облікової політики.

Вибір методів обліку відображається в обліку різних об'єктів витрат, таких як сировина, трудові ресурси, енергія та інші виробничі фактори. Обрані методи повинні враховувати специфіку виробничого процесу, особливості витрат та відповідати вимогам законодавства.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАТ «СЛАВУТСЬКИЙ СОЛОДОВИЙ ЗАВОД», ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ВИТРАТ

2.1 Організаційно економічна характеристика ПрАТ «Славутський солодовий завод»

У результаті викупу скандинавським інвестором у 1998 році, компанія стала частиною Балтійського пивоварного холдингу (Baltic Beverages Holding), представника великого інтернаціонального гравця у галузі пивоваріння. Цей крок дозволив підприємству взяти курс на розвиток і модернізацію своїх виробничих потужностей. Під егідою нових власників компанія змогла розширити свою діяльність, підняти якість продукції та підняти її конкурентоспроможність на ринку.

З часом, під керівництвом Балтійського пивоварного холдингу, компанія стала визнаним лідером у виробництві солоду та різноманітних пивоварних продуктів. Інвестиції та управлінський досвід нових власників сприяли модернізації технологічного процесу, розширенню асортименту продукції та збільшенню ринкової присутності [28].

Приєднання до групи компаній "Суффле Груп" у 2004 році відкрило нову еру для Славутського солодового заводу. "Суффле Груп" визнана світовим лідером у галузі агропродукції, і її досвід та ресурси стали каталязатором для подальшого розвитку українського виробника солоду.

Заснована в 1897 році, компанія "Суффле" має вражаючий глобальний присутній в 9 країнах світу, включаючи Францію, Україну, Чехію, Сербію, Угорщину, Румунію, Польщу, Росію та Казахстан. Її портфель об'єднує 24 солодових заводів, забезпечуючи стабільність та високу якість продукції.

Партнерство з таким впливовим стратегічним інвестором відкрило нові можливості для розвитку та модернізації технологічних процесів на ПрАТ «Славутському солодовому заводі».

У 2008 році "Славутський солодовий завод" успішно реалізував стратегічні інвестиційні проекти, спрямовані на значне розширення й

модернізацію виробничих потужностей. Завдяки цим заходам, обсяг виробництва солоду зросла до вражаючих 160 тисяч тон щорічно. Основні інвестиції спрямовані на модернізацію солодового корпусу та будівництво нової сушарки солоду, що сприяло підвищенню продуктивності та підвищенню якості виробленого солоду.

Крім того, у рамках інвестиційних проектів, були здійснені заходи для покращення санітарно-гігієнічного стану на заводі. Це включало в себе модернізацію систем водопостачання та водовідведення, впровадження високих стандартів санітарії та дотримання норм гігієни виробничих приміщень. Завдяки цим ініціативам суб'єкт підприємницької діяльності продовжувало демонструвати свою відданість сталому розвитку та високим стандартам виробництва [29].

Згідно з рішенням Загальних зборів акціонерів від 27 квітня 2017 року, компанія здійснила зміну своєї організаційно-правової форми, а з 5 травня 2017 року отримала нову назву - Приватне акціонерне товариство «СЛАВУТСЬКИЙ СОЛОДОВИЙ ЗАВОД».

Це стратегічне рішення може відобразити новий етап у розвитку підприємства та його корпоративної структури.

Приватне акціонерне товариство (ПрАТ) є типом організаційно-правової форми, яка вказує на те, що компанія дозволяє внутрішнє розподіл та обіг акцій серед обраних членів. Це може впливати на корпоративне управління, стратегічні рішення та інші аспекти діяльності підприємства. Зміна організаційно-правової форми може також відображати стратегічні амбіції компанії та сприяти її подальшому розвитку відповідно до змінюваних умов та вимог ринку.

Рис. 2.1.1. Структура ПрАТ «Славутський солодовий завод»

ПрАТ "Славутський солодовий завод" має статус юридичної особи, що надає йому повний обсяг прав та обов'язків, які властиві корпоративним структурам.

Згідно з юридичним статусом, суб'єкт підприємницької діяльності оперує зі своїм самостійним балансом, володіє рахунками в банківських установах та володіє такими атрибутами, як кругла печатка, кутовий штамп із власним найменуванням, бланки, торгова марка (знак для товарів та послуг), а також інші юридичні атрибути.

Відповідно до свого юридичного статусу, суб'єкт підприємницької діяльності має право укласти договори власного імені, набувати майнові та немайнові права, нести обов'язки, а також виступати як позивач або відповідач у різних судових і арбітражних вирішеннях. Це дозволяє компанії вести свою діяльність, здійснювати торгівлю, укласти угоди та забезпечує йому повноцінне правове визнання в рамках законодавства [30].

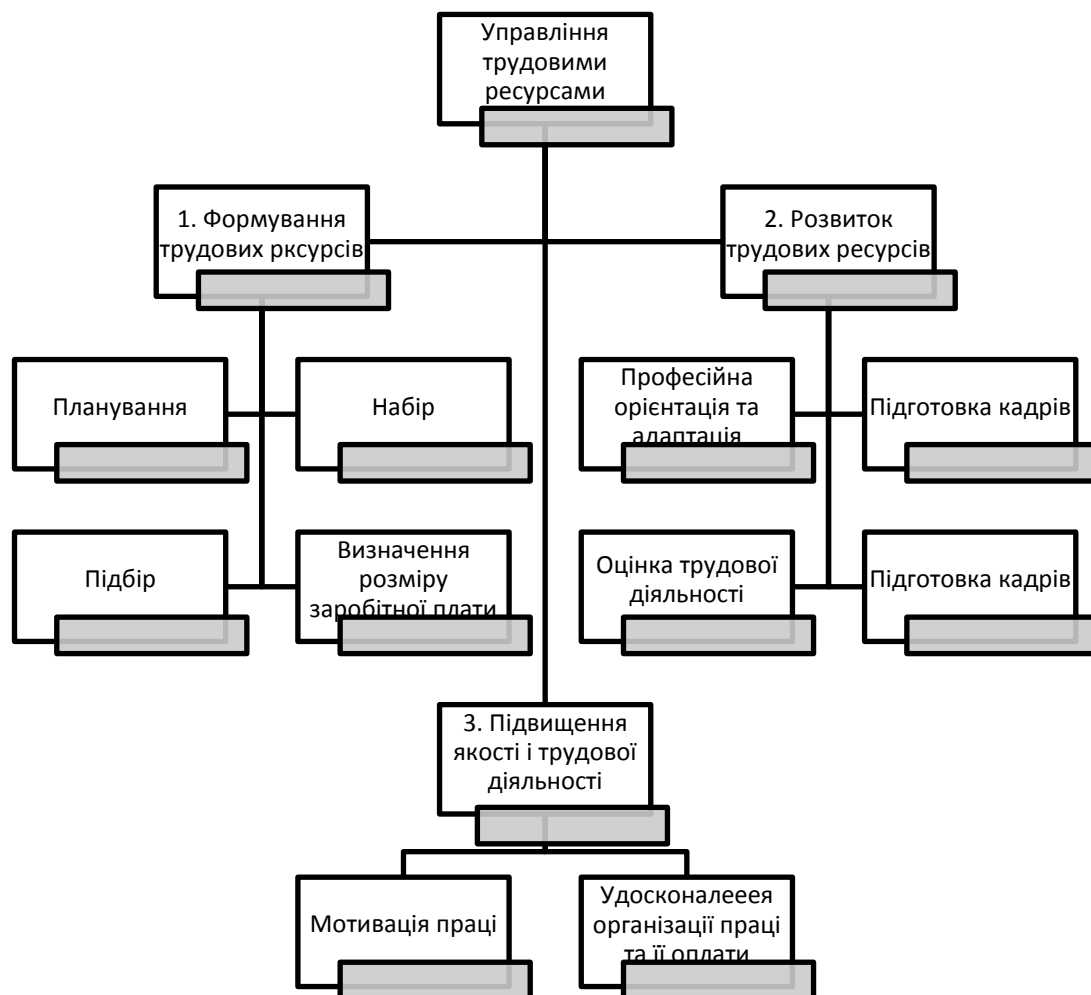

Рис. 2.1.2. Підсистеми управління трудовими ресурсами підприємства

Трудові ресурси відіграють ключову роль у вирішенні науково-технічних проблем, які стоять перед економікою щодо досягнення економічного зростання та загальних економічних результатів. Отже, аналіз використання трудових ресурсів стає критичним компонентом в розгляді економічних проблем та перспектив розвитку.

Економічний аналіз також є важливим інструментом для досягнення економічного зростання в умовах ринкової конкуренції на інтенсивній основі. Шляхом аналізу трудових ресурсів та їх оптимізації можна досягти не лише збільшення кількості виробленої продукції, але і підвищення якості та конкурентоспроможності компанії на ринку. Такий підхід сприяє сталому розвитку та забезпеченню економічної стійкості в умовах сучасного підприємництва.

Техніко-економічні показники виробничо-господарської діяльності ПрАТ
"Славутський солодовий завод"

№	Назва показника	Одиниця виміру	2021 р.	2022 р.	Абсолютне відхилення	Темп росту, %
1	2	3	4	5	6	7
1	Чистий дохід від реалізації продукції	Тис. грн	1023840	1403860	380020	137%
2	Середньоспискова чисельність працівників	Чол.	81	83	2	102%
3	Фонд оплати праці	Тис. грн.	622	666	44	107%
4	Середньорічна продуктивність праці	Тис.грн/особу	12640	16913,9759	4273,98	134%
5	Середня місячна заробітна плата	Тис. грн/особу	7,7	8,0	0,34508	104%
6	Середньорічна вартість основних засобів	Тис. грн	161235	148652	-12583	92%
7	Фондовіддача	Грн./грн	1,82	1,79	-0,03	98%
8	Середньорічна вартість оборотних засобів	Тис. грн	566177	552184	-13993	98%
9	Коефіцієнт обертання оборотних засобів	Обертів	3,63	3,8	0,17	105%
10	Власний капітал	Тис. грн	6176	6176	0	100%
11	Собівартість реалізованої продукції	Тис. грн	901121	1047960	146839	116%
12	Операційні витрати	Тис. грн	64496	111542	47046	173%
13	Матеріальні витрати	Тис. грн	25392	29692	4300	117%
14	Матеріаловіддача	Грн/грн	143	123	-20	86%
15	Витрати на 1 грн реалізованої продукції	Грн.	125	29	-96	23%
16	Валовий прибуток (збиток)	Тис. грн.	122719	355900	233181	290%
17	Чистий прибуток (збиток)	Тис. грн.	0	134664	134664	-
18	Рентабельність активів	%	-	15	15	-
19	Рекнтабельність виробничих запасів	%	-	16	16	-
20	Рентабельність реалізованої продукції	%	-	17	17	-
21	Рентабельність власного капіталу	%	-	11	11	-

Джерело: Створено автором на основі даних підприємства

Таким чином, за результатами розрахунків техніко-економічних показників діяльності підприємства ми можемо зробити наступні висновки:

- Чистий дохід від реалізації продукції на «Славутському солодовому заводі» мав чітку тенденцію до збільшення – зростання відбулося на 137%, що свідчить про ефективну організацію діяльності товариства.

- Середньоспискова чисельність працюючих збільшилась на дві особи, а також позитивне є і той факт, що середньорічна заробітна плата на одного працюючого теж зросла – хоча і не значно – на 4%.

- Собівартість реалізованої продукції зросла на 16%, але якщо врахувати той факт, що дохід від реалізації зріс на 37%, то це свідчить про раціональне використання ресурсів та адекватне управління витратами на підприємстві.

- Чистий прибуток, у порівнянні з попереднім роком, є додатним і складає 134 664 тис. грн станом на кінець 2022 року.

Однією з найактуальніших проблем, що стикається ПрАТ "Славутський солодовий завод", є відсутність ефективної взаємодії відділу постачання з іншими ключовими підрозділами, такими як відділи маркетингу, збуту, планування та складу. Ця проблема призводить до ряду негативних наслідків, серед яких особливо помітні невідповідності у закупівлі сировини та планованих обсягах продажу на рік [32].

Зокрема, відсутність взаємодії призводить до того, що відділ закупівель не завчасно отримує інформацію про прогнозовані обсяги продажів від відділу маркетингу та збуту. Це може призводити до неправильного планування та замовлення непотрібних сировинних матеріалів, які не знайдуть свого відображення в фактичних обсягах виробництва.

В результаті цієї ділової дезорганізації можуть виникати випадки, коли відділ збуту замовляє сировину, яка не відповідає потребам ринку або, навпаки, коли склад виявляє наявність невикористаної сировини, яка може бути вилучена з бази даних через різні причини.

З метою ефективного вирішення цієї проблеми, рекомендується впровадження інтегрованої системи управління, яка об'єднає всі підрозділи в єдиний інформаційний простір. Це допоможе підвищити координацію та

співпрацю між відділами, забезпечуючи точніше планування та оптимальне використання ресурсів [37].

2.2 Аналіз виробничо-господарської діяльності ПрАТ «Славутський солодовий завод»

Метою аналізу виробничо-господарської діяльності є оцінювання рівня ефективності застосування виробничих ресурсів для виробництва і реалізації продукції, а також виявлення ефективності операційної діяльності підприємства. Цей аналіз має на меті глибоко розкрити ключові аспекти функціонування підприємства та надати відомості для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

В рамках аналізу виробничо-господарської діяльності важливо враховувати ефективність використання ресурсів, таких як праця, обладнання, матеріали та фінансові ресурси. Оцінка ефективності виробничих операцій дозволяє виявляти можливість оптимізації процесів, зменшення витрат та підвищення якості продукції.

Загальна мета аналізу виробничо-господарської діяльності полягає в наданні об'єктивної інформації про ефективність використання ресурсів, щоб суб'єкт підприємницької діяльності могло вдосконалити свої стратегії, виробничі процеси та забезпечити стабільний розвиток у конкурентному середовищі.

Аналіз фінансових показників компанії з 2021 по 2022 рік, тис. грн

Назва рядка	2021	2022	Абсолютне відхилення	Темп росту, %
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	1023840	1403860	380020	137%
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	901121	1047960	146839	116%
Валовий: прибуток	122719	355900	233181	290%
Інші операційні доходи	2236	5283	3047	236%
Адміністративні витрати	28130	24755	-3375	88%
Витрати на збут	64496	111542	47046	173%
Інші операційні витрати	25392	29692	4300	117%
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	6937	195194	188257	2814%
Інші доходи	257	67	-190	26%
Фінансові витрати	24680	29203	4523	118%
Інші витрати	82	854	772	1041%
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	0	164430	164430	-
Чистий фінансовий результат: прибуток	0	134664	134664	-

Джерело: Створено автором на основі даних підприємства

За двома роками від 2021 до 2022 року компанія виявила значні коливання у своїх фінансових показниках. Чистий дохід зазнав суттєвого спаду у 2021 році, але вразливий позитивною динамікою у 2022 році, показавши зростання на 41,6%. Собівартість реалізованої продукції відзначилася збільшенням у 2021 році та подальшим зменшенням у 2022 році.

Валовий прибуток зазнав важких втрат у 2021 та 2022 роках, показавши відповідно -9,8% та -6,17% відносно відхилення. Операційна діяльність відзначилася значним зростанням у 2021 році, але великою затратністю у 2022 році, що відобразилося в фінансовому результаті від операційної діяльності.

Інші операційні доходи та витрати виявилися досить варіативними, з великими змінами між роками. Фінансовий результат до оподаткування вражає значним зростанням у 2021 році та дещо меншим, але все ще позитивним, у 2022 році [27].

Таким чином, ми можемо прослідкувати позитивну динаміку доходів, та незначне зниження адміністративних витрат, хоча загалом приріст витрат підприємства теж додатний.

Позитивним є співвідношення приростів – чистий дохід від реалізації зріс на 37%, тоді як собівартість лише на 16, тобто різниця у прирості становить 21%, що свідчить про раціональне використання ресурсного потенціалу підприємства.

Оглядаючи чистий фінансовий результат, видно, що компанія показала прибуток у 2021 році, але відзначилася зменшенням на 29,8% у 2022 році. Усі ці відхилення вказують на нестабільність фінансового стану компанії, що вимагає уважного аналізу та можливих стратегій для забезпечення стійкості та розвитку у майбутньому.

Виходячи із наведених вище розрахунків можна зробити висновок, що обсяг продукції в діючих цінах зростає тобто у 2022 році у порівнянні з 2021 роком зросла на 3,6%. Це відбулося за рахунок збільшення собівартості продукції, оскільки цілями діяльності ПрАТ «Славутський солодовий завод» є лідерство з якості вироблених товарів, то це передбачає встановлення відносно високих цін, які повинні компенсувати високі витрати на розробку нових марок товарів (зокрема цементу) і забезпечити якість продукції, крім того метою діяльності підприємства є максимізація прибутку.

Собівартість реалізованої продукції зросла в 2022 році у порівнянні з 2021 роком на 22,4%.

Чистий дохід у зазначений період у 2022 році в порівнянні з 2021 роком зріс на 10,9%, це зростання відбулося за рахунок пільг в оподаткуванні, а саме в сплаті податку на прибуток, оскільки на підприємстві у період, що аналізується були значні амортизаційні відрахування на оновлення основних засобів, то відбувалося відшкодування податку на додану вартість.

Валовий прибуток у 2022 році до 2021 року збільшився на 7,64% це зростання значною мірою пов'язане із зменшенням чистого доходу та

зростанням собівартості реалізованої продукції, оскільки саме від цих двох показників залежить валовий прибуток (збиток) підприємства.

Чистий прибуток зменшився в 2022 році до 2021 року - на 94,8%, це зменшення відбувалося значної мірою через великої частини оновлення і придбання основних засобів та великих відрахувань на амортизацію, а також за рахунок збільшення собівартості виготовленої продукції, адміністративних витрат та витрат на збут продукції.

Отже, аналізуючи основні техніко - економічні показники діяльності ПрАТ «Славутський солодовий завод», можна сказати, що незважаючи на зменшення чистого прибутку (через значне оновлення основних засобів) продукція, яка виготовляється підприємством, знайшла свого споживача, вона відповідає вимогам та попиту ринку за ціною, якістю, іншими технічними характеристиками та властивостями.

Таблиця 2.2.2

Активи ПрАТ "Славутський солодовий завод" за 2021-2022р

Показники	2021	2022	Абсолютне відхилення	Темп росту, %
Необоротні активи	975	766	-209	79%
Незавершені капітальні інвестиції	324	19631	19307	6059%
Основні засоби	161235	148652	-12583	92%
Запаси	566177	552184	-13993	98%
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	187599	126063	-61536	67%
Всього активів	953467	898764	-54703	94%

Джерело: Створено автором на основі даних підприємства

Протягом двох років, з 2021 по 2022, активи ПрАТ "Славутський солодовий завод" показали значні зміни в різних компонентах.

Необоротні активи вражають зменшенням у 2022 році, з відносним відхиленням у -21% відповідно. Найбільш вражаючим є різке збільшення незавершених капітальних інвестицій у 2022 році, що вказує на значні інвестиції в цей період.

Основні засоби показують зниження протягом 2022 році. Загальний актив вражає своєю величезністю абсолютного відхилення у 2021 році, що призвело

до значного зростання. Попри невелике збільшення в 2022 році, відносне відхилення показує лише помірне зростання. Це може свідчити про стратегічне розширення або перебудову компанії, інвестування в нові проекти чи покращення виробничих процесів. У будь-якому випадку, детальний аналіз цих змін може визначити оптимальні стратегії для подальшого розвитку та фінансового успіху компанії.

Таблиця 2.2.3

Динаміка власного капіталу, резервного капіталу і нерозподіленого прибутку (непокритого збитку) ПрАТ "Славутський солодовий завод" протягом 2021-2022 років.

Показники	2021	2022	Абсолютне відхилення	Темп росту, %
Власний капітал	6176	6176	0	100%
Резервний капітал	1544	1544	0	100%
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	440712	544366	103654	124%
Пасив	953467	898764	-54703	94%

Джерело: Створено автором на основі даних підприємства

Протягом двох років, з 2021 по 2022 роки, власний капітал та резервний капітал ПрАТ "Славутський солодовий завод" залишались незмінними, не виявляючи абсолютних чи відносних відхилень. Однак нерозподілений прибуток (непокритий збиток) показує важливі та цікаві тенденції.

Абсолютне відхилення для нерозподіленого прибутку свідчить про його значний спад на 440712 одиниць у 2021 році та подальше надзвичайно різке зменшення в 2022 році на 544366 одиниць. Відносне відхилення для цього показника також вражає своєю величезністю, показуючи неймовірний спад на 94% у 2022 році [34].

Загальний висновок полягає в тому, що компанія має значний спад у нерозподіленому прибутку, що може бути пов'язано з різкими змінами у

фінансових результатів чи стратегічними рішеннями щодо призначення прибутку. Такі зміни можуть вплинути на фінансову стійкість та потенційні можливості розвитку компанії у майбутньому. Важливо провести докладний аналіз факторів, що спричинили ці зміни, та розглянути стратегії для відновлення та збереження фінансової стійкості.

Таблиця 2.2.4

Фінансові показники ліквідності та платоспроможності ПрАТ

"Славутський солодовий завод" у період 2022/2021р

Коефіцієнти ліквідності	2021	2022	Абсолютне відхилення
Коефіцієнт загальної ліквідності	2,65	1,58	-1,07
Коефіцієнт поточної ліквідності	1,25	1,35	0,1
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,25	0,09	-0,16

Джерело: Створено автором на основі даних підприємства

Фінансові показники ліквідності та платоспроможності ПрАТ "Славутський солодовий завод" за період 2021-2022 років відображають суттєві зміни у здатності компанії виконати свої фінансові зобов'язання.

Коефіцієнт загальної ліквідності відзначається спадом з 2,65 до 1,58, що може вказувати на погіршення спроможності компанії використовувати свої активи для покриття короткострокових зобов'язань. Коефіцієнт поточної ліквідності також значно збільшився із 1,25 до 1,35, вказуючи на збільшення ризику невчасного виплати поточних зобов'язань. Найбільш вражаюче є зменшення коефіцієнта абсолютної ліквідності з 0,25 до 0,09, що свідчить про різке зменшення можливості компанії виконати зобов'язання за допомогою найбільш ліквідних активів. Така динаміка може виникнути внаслідок різноманітних факторів, і вимагає уважного аналізу та впровадження стратегій для відновлення фінансової стійкості та забезпечення ефективного управління ліквідністю у майбутньому.

Аналіз показників фінансової стійкості ПрАТ "Славутський солодовий завод" у 2021-2022 рр.

Коефіцієнт	2021	2022	Абсолютне відхилення
Коефіцієнт автономії	0,008	0,47	0,462
Коефіцієнт фінансової залежності	2,12	1,62	-0,5
Коефіцієнт маневреності власних коштів	0,28	0,27	-0,01
Коефіцієнт забезпеченості запасів і витрат власними оборотними коштами	0,28	0,55	0,27
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,47	0,7	0,23
Коефіцієнт співвідношення залучених і власних коштів	136	0,89	-135,11
Коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами	0,15	0,26	0,11

Джерело: Створено автором на основі даних підприємства

Аналіз фінансової стійкості ПрАТ "Славутський солодовий завод" за період 2021-2022 років вказує на ряд важливих тенденцій. Коефіцієнт автономії, що вказує на відносний обсяг власних коштів у структурі активів, залишався відносно стабільним, зі значенням 0,52 у 2022 році.

Однак, значущим погіршенням є зменшення коефіцієнта фінансової залежності з 2,12 у 2021 році до 1,62 у 2022 році, що вказує на більшу залежність від зовнішніх джерел фінансування [40].

Коефіцієнт маневреності власних коштів зростав, вказуючи на певний рівень гнучкості в управлінні власними фінансовими ресурсами. Значущим поліпшенням є збільшення коефіцієнта забезпеченості запасів і витрат власними оборотними коштами з 0,28 у 2021 році до 0,55 у 2022 році, що свідчить про покращення у фінансуванні оборотної діяльності.

Найвизначнішим позитивним аспектом є зростання коефіцієнта фінансової стійкості з 0,47 у 2021 році до 0,7 у 2022 році, що свідчить про загальне покращення фінансового положення компанії.

З іншого боку, коефіцієнт співвідношення залучених і власних коштів виявився нестабільним, з надмірним значенням у 2021 році, що може вказувати на певний ризик фінансової залежності.

Таблиця 2.2.6

Показники економічної ситуації ПрАТ "Славутський солодовий завод" за 2021/2022 р.

Показники	2021	2022	Абсолютне відхилення
Фондомісткість	0,57	0,58	0,01
Фондоозброєність	451,27	476,63	25,36
Коефіцієнт зносу основних засобів	25,6	24,7	-0,9
Коефіцієнт придатності основних засобів	74,4	75,3	0,9
Коефіцієнт оновлення основних засобів	5,56	2,59	-2,97
Коефіцієнт вибуття основних засобів	1,8	1,67	-0,13
Коефіцієнт приросту основних засобів	3,76	0,92	-2,84
Фондовіддача основних засобів	1,82	1,79	-0,03
Рентабельність основних засобів, %	26,15	28,53	2,38
Коефіцієнт оборотності оборотних коштів	3,63	3,8	0,17
Тривалість 1 обороту оборотних засобів, днів	100	96	-4

Джерело: Створено автором на основі даних підприємства

У період з 2021 по 2022 рік ПрАТ "Славутський солодовий завод" продемонструвало позитивні тенденції у багатьох ключових показниках економічної ситуації. Фондомісткість, вказуючи на ефективне використання власних коштів, зростала з 0,51 у 2021 році до 0,58 у 2022 році. Це свідчить про здатність компанії максимізувати використання внутрішніх ресурсів для досягнення своїх цілей. Фондоозброєність збільшувалася з 417,27 до 476,63,

свідчачи про постійне покращення рівня забезпечення активами та їхню вартість у порівнянні з власними засобами компанії. Коефіцієнт зносу основних засобів зменшувався, вказуючи на покращення стану та тривалої експлуатації основних активів. Рентабельність основних засобів демонструвала стабільне зростання, з 26,15% у 2021 році до 28,53% у 2022 році, що свідчить про ефективне використання активів та здатність компанії генерувати прибуток [31]. Загалом, високі рівні фінансової ефективності та забезпечення активами свідчать про успішність стратегічного управління компанією, проте рекомендується продовжувати уважно аналізувати та оптимізувати фінансові процеси для забезпечення сталого розвитку в майбутньому.

Таблиця 2.2.7

Показники руху робочої сили ПрАТ "Славутський солодовий завод"
2021/2022 р.р

Показник	2021	2022	Відхилення 2022/2021
Середньооблікова кількість працівників, осіб	81	83	2
Прийнято персоналу, осіб	10	11	1
Вибуло персоналу, осіб	5	4	0
- з причини порушення трудової дисципліни, чол.	1	1	0
- за власним бажанням	3	4	0
Коефіцієнт прийому персоналу	0,123	0,136	0,013
Коефіцієнт вибуття персоналу	0,057	0,051	-0,006
Коефіцієнт плинності кадрів	0,049	0,05	0,001

Джерело: Створено автором на основі даних підприємства

Протягом двох років, з 2021 по 2022, ПрАТ "Славутський солодовий завод" підтримувало стабільну кількість працівників, з рівнем на рівні 81 у 2021 році, що зросла до 83 у 2022 році. Збільшення кількості прийнятого персоналу з

2021 році до 2022 році може свідчити про позитивні тенденції у розвитку компанії та її потребу в нових працівниках.

Коефіцієнти прийому (відношення прийнятого персоналу до середньооблікової кількості) та вибуття (відношення вибулого персоналу до середньооблікової кількості) демонструють певну стабільність та ефективність управління персоналом.

Збереження сталого коефіцієнта плинності кадрів свідчить про здатність компанії утримувати працівників та забезпечувати стабільність робочого колективу. У зв'язку з цим, компанія може продовжувати вдосконалювати стратегії залучення та утримання персоналу для підтримання стійкості та ефективності в управлінні робочою силою.

2.3 Теоретичні основи та практичний аналіз витрат ПрАТ «Славутський солодовий завод» за 2021/2022 р.

Традиційні методи бухгалтерського обліку часто обмежені в адаптації до нових економічних реалій, оскільки вони не завжди здатні врахувати швидкі зміни ринкових умов, технологічних підходів чи споживчих уподобань. Такі підходи можуть бути недостатньо гнучкими і неспроможними швидко врахувати нові фактори, що впливають на виробництво і реалізацію продукції.

У мінливих економічних умовах, де ключовою стає швидкість реакції на зміни ринкових факторів, традиційні методи можуть ускладнювати прийняття адекватних стратегічних рішень. Наприклад, вони можуть не забезпечувати достатньої глибини аналізу витрат, що ускладнює створення конкурентоспроможних цін і ефективне управління ресурсами [26].

Система обліку витрат і калькулювання собівартості продукції стає ключовим фактором забезпечення ефективності та конкурентоспроможності підприємства. Раціональне використання цих засобів дозволяє уникнути втрат, оптимізувати виробничі процеси, а також точно визначити собівартість

виготовлення продукції, що в свою чергу сприяє прийняттю обґрунтованих управлінських рішень.

Вибір ефективного методу розрахунку собівартості та його широке впровадження в систему здійснення менеджменту та адміністрування витратами визначають міць підприємства в конкурентному середовищі.

Провівши аналіз, ми дійшли висновку, що для українських підприємств характерні такі методи розрахунку собівартості продукції:

1. Метод повних витрат: Цей метод передбачає включення всіх витрат, пов'язаних з виробництвом продукції, у собівартість. Він охоплює як прямі, так і непрямі витрати, що дозволяє отримати повну картину витрат виробництва.

2. Метод норм витрат: Цей підхід заснований на визначенні норм витрат на одиницю продукції. Витрати розраховуються на основі норм витрат матеріалів, праці та інших ресурсів.

3. Метод прямих витрат: цей метод зосереджується лише на прямих витратах, таких як вартість сировини, праці та основних матеріалів. Він спрощує розрахунки, але не враховує всі аспекти загальних витрат, які несе суб'єкт підприємницької діяльності в процесі своєї діяльності

Ці методи визначають структуру собівартості продукції та дають змогу ефективно вирішувати облікові завдання на підприємствах торгівлі.

ПрАТ «Славутський солодовий завод» вибрав два основних методи обліку витрат виробничої діяльності, які відображають його підхід до управління собівартістю продукції. Зокрема, суб'єкт підприємницької діяльності використовує нормативні витрати та фактичні витрати.

1. Регулятивні витрати: Компанія зосереджується на встановленні стандартів обліку витрат, які несе компанія в процесі своєї діяльності. Це означає, що витрати обліковуються за чітко визначеними нормами, а собівартість продукції розраховується на етапі планування виробництва. Цей метод дає можливість заздалегідь прогнозувати витрати та ефективно ними управляти, забезпечуючи прозорість фінансових планів.

2. Фактичні витрати: Компанія також враховує фактично понесені витрати. Такий підхід забезпечує реалістичний облік витрат, оскільки враховує фактичні витрати, понесені під час виробництва. Це дозволяє уникнути розбіжностей між плановими і фактичними витратами, сприяючи точнішому обліку витрат.

Такий комплексний підхід до обліку витрат виробничої діяльності дозволяє ПрАТ «Славутському солодовому заводу» ефективно управляти фінансовими ресурсами та оптимізувати виробничі процеси для досягнення оптимальної собівартості продукції.

Враховуючи особливості підприємства та його потреби, метод коригування стає основним інструментом ефективного здійснення менеджменту та адміністрування витратами виробництва та точності розрахунків собівартості продукції.

1. Гнучкість і адаптивність: метод коригування дозволяє підприємству змінювати плани і стратегії в залежності від конкретних обставин і ринкових умов. Це особливо важливо в мінливому бізнес-середовищі, де суб'єкт підприємницької діяльності має бути готове до швидкої адаптації.

2. Ефективний контроль витрат: метод коригування дозволяє підприємству реагувати на зміни у виробничому процесі та точках витрат, забезпечуючи ефективний контроль та уникаючи надмірних фінансових витрат, які несе суб'єкт підприємницької діяльності в процесі своєї діяльності.

3. Оптимізація витрат: Цей метод дає можливість оптимізувати собівартість продукції в режимі реального часу, коригуючи витрати з урахуванням конкретних умов і факторів, що впливають на виробництво.

4. Здатність враховувати різні фактори: метод коригування дозволяє підприємству враховувати різні фактори, такі як зміни цін на сировину, технологічні інновації та ринкові тенденції, що дозволяє більш точно розрахувати собівартість продукції [34].

Використання обох систем обліку витрат у контексті донормативного методу дозволяє підприємству гнучко реагувати на зміни, надаючи при цьому

детальну інформацію для ефективного управління фінансами та прийняття обґрунтованих управлінських рішень [40].

Формування положень облікової політики відповідно до запропонованих принципів є важливою основою для організації ефективної системи обліку витрат і калькулювання собівартості готової продукції на підприємстві. Цей процес передбачає визначення чітких правил і методів бухгалтерського обліку, їх узгодження з використанням переднормативного методу, а також забезпечення прозорості та простежуваності на всіх етапах виробничого циклу[38].

Облікова політика повинна бути адаптована до вимог переднормативного методу з урахуванням специфіки підприємства. Це включає встановлення стандартів і правил обліку витрат, забезпечення їх систематичного відстеження та аналізу. Крім того, політика повинна підтримувати гнучкість і безперервний моніторинг, адаптацію до змін у виробничому середовищі.

Забезпечуючи достовірність обліку витрат і калькулювання собівартості, облікова політика стає основою ефективного управління фінансами, сприяє виявленню відхилень у собівартості, забезпечує підприємству можливість динамічно реагувати на зміни виробничої та ринкової кон'юнктури.

Такий підхід до організації бухгалтерського обліку створює ефективне інформаційне забезпечення прийняття управлінських рішень щодо процесів виробництва, реалізації готової продукції та загальної діяльності підприємства. Це дозволяє не тільки швидко контролювати витрати та виробничі процеси, але й надає точні дані для стратегічного управління фінансами.

Застосування системи бухгалтерського обліку дозволяє точно розрахувати собівартість продукції, що є ключовим фактором оптимізації витрат і формування конкурентоспроможної ціни на ринку. Аналіз фінансових показників дозволяє не тільки визначити ефективність різних аспектів бізнесу, але й прийняти зважені рішення щодо стратегії подальшого розвитку.

Зокрема, систематичний моніторинг ризиків та оптимізація використання ресурсів надають підприємству інструменти для управління змінами та

реагування на виклики ринкового середовища. Загалом, така система обліку стає необхідною складовою стратегічного управління, допомагаючи підприємству досягти стабільності та успіху в конкурентному бізнес-середовищі.

Формування облікової політики підприємства має декілька напрямів:

1. Вибір методів обліку об'єктів за відповідними видами витрат:

Перший аспект полягає в розгляді методів обліку об'єктів, пов'язаних з окремими елементами витрат, що здійснюються суб'єкт підприємницької діяльності у процесі його діяльності, за власним вибором на підприємстві. Це включає адаптацію та впровадження методів бухгалтерського обліку, які максимально відповідають внутрішнім потребам і специфіці діяльності підприємства.

2. Вибір методів обліку та розрахунку собівартості:

Другий аспект стосується вибору методів обліку витрат і калькулювання витрат, які несе суб'єкт підприємницької діяльності в процесі своєї діяльності. У цьому розділі визначено конкретні методи, які будуть використовуватися для розрахунку витрат на різних стадіях виробництва.

Це може включати застосування стандартних методів, а також їх модифікацію для кращого відображення особливостей підприємства [35].

Отже, такий комплексний підхід дозволяє не тільки вибрати відповідні методи обліку витрат, а й адаптувати їх до конкретних умов і вимог підприємства, забезпечуючи більш ефективну і точну облікову політику.

Одним із ефективних напрямків удосконалення організації обліку витрат є раціоналізація та оптимізація документообігу.

Такий підхід є критично важливим для підприємств, оскільки спрямований на скорочення трудовитрат, пов'язаних з обробкою первинних носіїв інформації, та прискорення процесу формування узагальнених облікових даних про витрати за видами (статтями).

Зниження затрат праці на обробку первинних документів досягається за рахунок впровадження сучасних інформаційних технологій та автоматизованих

систем обліку. Використання електронних форм документів, електронних звітів і систем електронного обміну даними дозволяє істотно прискорити обробку інформації, знизити ймовірність помилок і полегшити взаємодію між різними підрозділами підприємства.

Оптимізація документообігу також передбачає раціональний підхід до систематизації та архівації даних. Використання централізованих систем зберігання дозволяє швидше та зручніше отримувати доступ до необхідної інформації, що сприяє більш ефективному управлінню витратами та прийняттю зважених стратегічних рішень.

Документообіг має бути не тільки ефективним, але й адаптованим до вимог законодавства та стандартів бухгалтерського обліку. Ретельне вивчення та впровадження сучасних методів ведення бухгалтерського обліку дозволяє забезпечити відповідність бухгалтерського обліку всім нормам і стандартам, що допомагає уникнути непорозумінь і конфліктів з податковими та іншими контролюючими органами [34].

Враховуючи особливості поточної техніки бухгалтерського обліку, ця номенклатура є основою для прозорого аналізу та прийняття обґрунтованих управлінських рішень

Групування витрат за розділами номенклатури дозволяє уникнути непотрібного дублювання зусиль при зборі та обробці інформації в системах фінансового та управлінського обліку. Така систематизація сприяє більш ефективному веденню бухгалтерського обліку та забезпечує більш точний і зрозумілий аналіз фінансових показників підприємства. Такий підхід також спрощує процес прийняття стратегічних управлінських рішень, оскільки дозволяє зосередитися на ключових аспектах витрат та їх впливу на фінансовий стан підприємства.

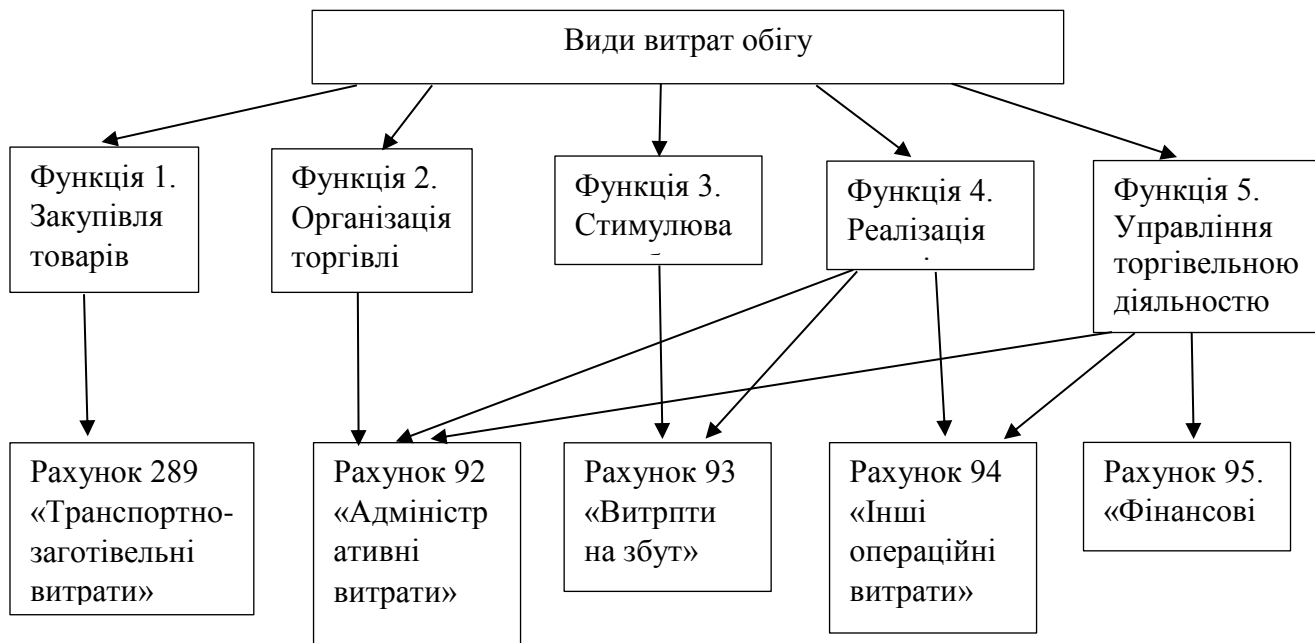

Рис.2.3.1. Аналітичний та синтетичний облік витрат ПрАТ «Славутський солодовий завод»

На основі загальних принципів методології бухгалтерського обліку та обліку витрат і використовуючи розроблену номенклатуру витрат обороту, було створено Звіт аналітичного обліку витрат обороту. Цей звіт вирізняється простотою у побудові, подвійним контролем загальних витрат, а також прямим зв'язком із іншими журналами. Його основна мета полягає в забезпеченні високоякісного аналізу витрат шляхом надання вичерпної та точної інформації [21].

Звіт відрізняється високим рівнем аналітичних даних, що значно полегшує процес аналізу витрат, котрі несе суб'єкт підприємницької діяльності в процесі своєї діяльності. Подвійний контроль загальних витрат гарантує точність та достовірність інформації, що входить в звіт. Його проста структура сприяє зручній взаємодії із іншими бухгалтерськими журналами та системами обліку, що спрощує обробку та обмін інформацією.

Цей звіт слугує ключовим інструментом для забезпечення високоякісного інформаційного забезпечення аналізу витрат, сприяючи ефективному

управлінню фінансовою діяльністю підприємства та ухваленню обґрунтованих стратегічних рішень.

Таблиця 2.3.1

Відомість аналітичного обліку витрат обігу, грн

Види витрат обігу	В дебет рахунків витрат з кредиту рахунків			РАЗОМ
	13	20	685	
1	2	3	4	5
I, Закупівля сировини				
Витрати на транспортування сировини:				
- транспортними організаціями				
- власним транспортом			1785,25	1785,25
Витрати на доопрацювання сировини	899,45	658,42	2546,74	4104,61
Разом в дебет рахунку 289		658,42	4331,99	5889,86
II, Організація та управління виробничою діяльністю				
Амортизація необоротних активів	42896,25			42896,25
Витрати на утримання будівель та споруд		1598,62	2145,98	3744,6
Витрати на поточний ремонт		1549,56	5678,44	8228
Оплата комунальних послуг			1854,95	1854,95
Витрати на санобробку приміщень			682,58	682,58
Витрати на спецодяг та уніформу				1897,54
Витрати на медогляд персоналу			556,98	556,98
Витрати на касове господарство			3048,96	3048,96
Витрати на інкасацію				2878,61
Податки, збори, обов'язкові платежі				8896
Оплата праці управлінського персоналу				18364,45
Відрахування на соціальні заходи				8651,47
Витрати на оплату аудиторських послуг			2786	5768
Витрати на оплату послуг з оцінки майна, юридичних та нотаріальних послуг			1567,25	4967,52
Оплата банківських послуг				18564,25
Оплата послуг зв'язку				7825,34
Витрати на канцприлади та оргтехніку		3345,25	1578,25	7854,35
Інші витрати		2857,36	10487,36	25654,21
Разом в дебет рахунку 92				142749,67
III, Стимулювання збуту та реалізація товарів				
Витрати на пакування і тару		289,36	2854,36	3478,36
Витрати на рекламу			2545,36	2545,36
Витрати на передпродажну підготовку товарів			98,45	178,36
Витрати на передпродажну підготовку товарів				18256,32
Відрахування на соціальні заходи				845,25
Витрати на пакування товарів		3451,69	1865,65	7895,36
Разом в дебет рахунку 93				37998,01
IV, Інші операційні витрати				

Нестачі і втрати від псування та знецінення запасів				2894,35
Визнані штрафи, пеня, неустойка			489,35	899,65
Відрахування до резерву сумнівних боргів				45021,02
Інші операційні витрати обігу		3258,36	8456,32	20458,36
Разом в дебет рахунку 94				286511,26
V, Фінансові витрати				
Відсотки за кредит				60145,01
Разом в дебет рахунку 95				60145,01
ВСЬОГО ВИТРАТ ОБІГУ	899,45	31308,62	48702,33	118312,55

Джерело: Створено автором на основі даних підприємства

Управлінський облік спрямований на постачання керівництву підприємства необхідної інформації для ефективного прийняття стратегічних та оперативних рішень. Ця концепція передбачає аналіз внутрішнього та зовнішнього середовища, визначення основних показників продуктивності та ефективності, а також планування та моніторинг різних аспектів діяльності підприємства.

Крім того, управлінський облік може зосереджуватися на конкретних аспектах, таких як фінансовий управлінський облік, облік логістики, аналіз ринкової конкуренції та інші, залежно від стратегії та потреб підприємства. Такий індивідуальний підхід дозволяє компанії використовувати управлінський облік як ефективний інструмент для досягнення своїх унікальних бізнес-цілей.

Розподіл витрат обігу на змінні та постійні є ключовим елементом аналізу фінансової діяльності підприємства та характеризує зв'язок між обсягом витрат та основною діяльністю підприємства з точки зору обігу. Зазначений підхід дозволяє виділити ті витрати, які змінюються залежно від обсягу виробництва чи надання послуг (змінні), і ті, що залишаються постійними незалежно від обсягу виробництва (постійні).

Вивчення динаміки зміни витрат обігу на фоні комплексного аналізу діяльності підприємства є важливою стратегією розуміння фінансового стану підприємства. Цей процес дозволяє визначити фактори, що впливають на зміну витрат і виявити їх вплив на загальну прибутковість підприємства.

Величина витрат обігу залежить від ряду факторів, але одним з найбільш істотних є товарообіг. Розуміння того, як змінюються витрати відповідно до обсягів продукції чи послуг, дозволяє менеджерам оптимізувати структуру витрат і приймати стратегічні рішення для підвищення ефективності фінансової діяльності компанії [23].

Таблиця 2.3.2

Кореспонденція рахунків витрат ПрАТ «Славутський солодовий завод»

Види витрат обігу	Дебет	Кредет	Сума
Відвантажено готову продукцію покупцю	361	701	83453
Відображення податкового зобов'язання з ПДВ	701	641	4320
Відображено собівартості реалізації	901	26	1129202
Отримання попередньої оплати на поточний рахунок	311	681	21340
Відображення податкового зобов'язання з ПДВ	643	641	53503,17
Відвантаження попередньо оплаченої продукції	361	701	47055
Зараховане ПДВ, відображене в сумі передоплати	701	643	47055
Донарахування ПДВ	701	643	42735
Списання собівартості готової продукції	901	26	4285,83
Зарахована попережня оплата на погашення дебіторської заборгованості	681	361	21340
Відображено витрати на усунення виправного браку	24	20.1	8065
Включено до виробничої собівартості витрати на виправлення браку	23	24	8065
Відображено фактичну собівартість остаточного браку	24	23	539
Оприбутковано відходи (за справедливою вартістю)	20.9	24	190
Включено до виробничої собівартості втрати від остаточного браку	23	24	349

Розподіл постійних витрат на підприємстві відбувається для задоволення потреб управління при визначенні показників діяльності окремих підрозділів. Проте для забезпечення ефективності цього процесу важливо здійснити попередню диференціацію постійних витрат за ступенем залежності від товарообігу та чітко визначити основу розподілу.

Без урахування ступеня залежності постійних витрат від обсягу товарообігу і без визначення належної основи їх розподілу процес розподілу може виявитися менш ефективним і менш надійним. Диференціація витрат

дозволяє врахувати їх специфіку та визначити оптимальний метод розподілу з урахуванням конкретних умов діяльності підприємства [23].

Функції економічного прогнозування значно сприяють аналізу економічних тенденцій, ідентифікації можливих ризиків і визначенню можливостей оптимізації діяльності підприємства. Цей процес включає не тільки прогнозування майбутніх результатів, але й активне вивчення різних сценаріїв та їх впливу на ефективність бізнесу.

Характерною рисою перспективного аналізу є поглиблене вивчення процесів і явищ господарської діяльності з позицій можливого розвитку підприємства. Прогнозування дозволяє підприємству бути готовим до змін середовища, вчасно реагувати на економічні виклики та визначати стратегії, спрямовані на досягнення стійкого успіху в майбутньому.

Основним фактором, який суттєво визначає розмір і рівень витрат обігу, є обсяг товарообігу. Цей фактор визначає ефективність і динаміку фінансових витрат підприємства. Важливо враховувати, що при розгляді витрат обігу вони поділяються на постійні та змінні в залежності від зміни обсягу товарообороту.

Розуміння впливу обороту на витрати обороту дозволяє підприємствам точно адаптувати свою стратегію управління залежно від ринкових умов, змін попиту та інших факторів. Така практика дозволяє аналітикам краще зрозуміти структуру і характер витрат, а також визначити їх динаміку в контексті зміни обороту. Кожен окремих коефіцієнт відображає специфіку зв'язку певного виду витрат з обсягом товарообігу, що важливо для точного прогнозування та планування фінансових ресурсів [30].

Використання таких коефіцієнтів не тільки підвищує ефективність здійснення менеджменту та адміністрування витратами, а й дає можливість підприємству гнучко реагувати на зміни в економічному середовищі, максимально використовуючи потенціал ефективного використання ресурсів.

Наступним етапом формування даної методології є дослідження сукупності факторів реакції, розрахованих за фактичними даними про витрати.

Цей процес передбачає аналіз і оцінку різних показників і параметрів, які впливають на вартість, щоб визначити їх вплив на реакцію системи.

Ключовим завданням цього етапу є ідентифікація та врахування всіх суттєвих факторів, що визначають вартість, та їх внесок у загальну реакцію. Це може включати витрати на виробництво, сировину, транспортні та логістичні витрати, трудові ресурси та інші фактори, що визначають фінансові аспекти діяльності підприємства.

Використання фактичних даних про витрати дозволяє підприємству створити об'єктивний і адаптований до контексту метод оцінки витрат, що, у свою чергу, сприяє більш точному прогнозуванню, плануванню та управлінню фінансовими ресурсами.

Сучасне підприємництво в умовах конкурентного середовища вимагає від підприємств постійної оптимізації витрат для забезпечення стійкості та ефективності. Оптимізація витрат є складним та багатогранним процесом, який включає в себе облік, аналіз та аудит витрат підприємства.

Ефективний облік витрат є вихідною точкою для подальшої оптимізації. Суб'єкт підприємницької діяльності повинно систематично реєструвати та аналізувати всі види витрат, відділяючи їх на основні та додаткові, прямі та непрямі. Використання сучасного бухгалтерського програмного забезпечення дозволяє автоматизувати цей процес та забезпечити точність та доступність інформації.

Проведення аудиту витрат є важливим етапом у вдосконаленні фінансового управління підприємства. Незалежні аудитори здійснюють перевірку правильності обліку, ефективності систем здійснення менеджменту та адміністрування витратами та дотримання законодавчих вимог. Рекомендації, отримані в результаті аудиту, допомагають вдосконалити внутрішні процеси та уникнути неправомірних витрат.

Впровадження новітніх технологій і інноваційних рішень може значно зменшити витрати. Від автоматизації виробничих процесів до використання

хмарних технологій у фінансовому обліку, інновації пропонують ефективні способи оптимізації.

Оптимізація витрат - це постійний ітеративний процес, який вимагає систематичного підходу та використання різноманітних інструментів. Облік, аналіз та аудит витрат є ключовими етапами в цьому процесі. Лише зрозуміння та ефективне здійснення менеджменту та адміністрування витратами дозволяють підприємствам досягати стійкої фінансової успішності в умовах динамічного бізнес-середовища.

РОЗДІЛ 3. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ АУДИТУ ВИТРАТ

3.1. Основні завдання і методи аудиту витрат

У ситуації фінансової кризи служба внутрішнього аудиту підприємства впроваджує комплекс заходів для ефективного управління операційними витратами. Першочерговим завданням є вдосконалення організації системи обліку витрат, включаючи в себе використання сучасних бухгалтерських систем та автоматизацію процесів.

Паралельно, важливим напрямком є підвищення ефективності внутрішнього контролю та аудиту витрат, котрі несе суб'єкт підприємницької діяльності в процесі своєї діяльності [45].

Аудит виробничої діяльності передбачає систематичний і всебічний огляд виробничих процесів, включаючи аналіз витрат, оцінку якості та ефективності виробничих операцій. Одним із ключових завдань аудитора є забезпечення відповідності виробництва нормам, встановленим законодавством і внутрішніми стандартами підприємства.

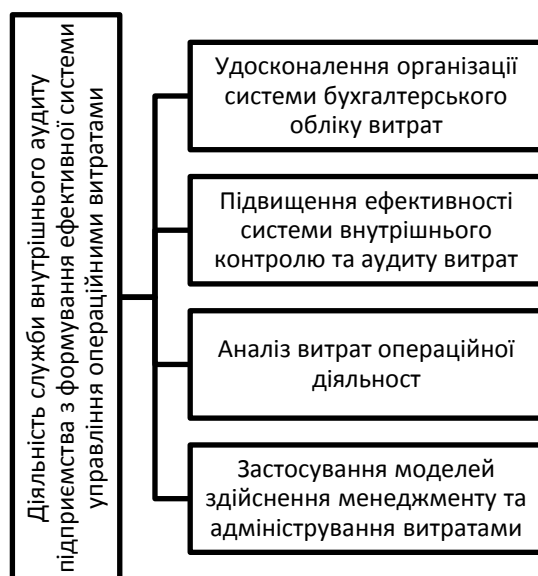

Рис 3.1.1. Напрями роботи служби внутрішнього аудиту у формуванні ефективної системи здійснення менеджменту та адміністрування витратами операційної діяльності підприємства

Особливу увагу приділено аналізу витрат виробничої діяльності, які включають сировину, енергію, працю та інші ресурси. Аудит витрат спрямований на визначення їх оптимальності та ефективності в контексті досягнення стратегічних цілей підприємства [51].

Під час аудиту бухгалтерського обліку аудитори контролюють відповідність виробничих процесів прийнятим стандартам і нормативам, оцінюють ефективність використання матеріальних ресурсів і трудового потенціалу. Вони ретельно вивчають виробничі процеси, витрати сировини та енергії, а також вплив інших факторів на ефективність виробничих операцій [42].

Метою цього аналізу є не лише визначення можливих економічних вигод, а й розробка рекомендацій щодо вдосконалення виробничих процесів, підвищення продуктивності праці та оптимізації витрат, котрі несе суб'єкт підприємницької діяльності в процесі своєї діяльності. Аудити сприяють створенню стабільного та конкурентного виробничого середовища, сприяючи досягненню економічної ефективності та довгострокового успіху підприємства.

Крім того, використання власних даних взаємодії може відкрити нові можливості для розробки інноваційних стратегій і підходів до аудиту витрат, котрі несе суб'єкт підприємницької діяльності в процесі своєї діяльності. Аналіз результатів інших підрозділів може виявити недоліки в існуючих методах і сприяти вдосконаленню процесів, забезпечуючи вищий рівень якості та точності аудитів [40].

Рис.3.1.2. Розділи стандарту внутрішнього аудиту «Аудит витрат підприємства»

Створення комісії внутрішнього контролю на ПрАТ «Славутський солодовий завод» є кроком у напрямку забезпечення ефективності та цілісності виробничих процесів. Визначальна роль у виявленні можливих порушень, нестач та інших моментів, які можуть вплинути на фінансову діяльність підприємства, належить комісії, яка оперативно працює під керівництвом головного бухгалтера або керівника [49].

Основна спрямованість перевірок, яка спрямована на витрати виробництва, свідчить про спрямованість на ефективне використання ресурсів та забезпечення економії підприємства. Мета виявлення нестачі та розкращання підкреслює важливість прозорості та підзвітності персоналу, а також наголошує на важливості збереження фінансових ресурсів компанії.

В акті перевірки, який складається за результатами комісійних перевірок, відображаються виявлені недоліки та пропонуються заходи щодо їх усунення.

Цей документ стає не лише інструментом для фіксації фактів, а й засобом розробки стратегій управління внутрішніми процесами та забезпечення дотримання стандартів і правил [53].

Важливим аспектом також є відкритість до співпраці та взаємодії між членами комісії, розширення сфери перевірок на всі сфери діяльності компанії та використання сучасних інструментів і методів для максимальної ефективності контрольних процедур. Це сприятиме підвищенню ефективності внутрішнього контролю та покращенню фінансової стійкості ПрАТ «Славутський солодовий завод».

Оцінка ризику визначається як ключовий механізм ідентифікації потенційних небезпек і визначення їх впливу на діяльність підприємства. Цей процес спрямований на визначення можливих сценаріїв, які можуть вплинути на досягнення цілей, і встановлення заходів для зменшення впливу ризиків.

Оцінка ризиків не тільки забезпечує виявлення можливих загроз, але й допомагає приймати стратегічні рішення щодо управління ними. Це сприяє вдосконаленню систем внутрішнього контролю, розробці ефективних заходів безпеки та визначенню пріоритетів для досягнення оптимального балансу між ризиками та можливостями.

Аудит є важливим елементом фінансового контролю, який здійснюється на договірних засадах аудиторськими фірмами. Основною метою аудиту є надання незалежної та об'єктивної оцінки правильності фінансових операцій, систем бухгалтерського обліку та звітності підприємства.

Цей процес спрямований на виявлення можливих помилок, невідповідностей і недоліків у документації для забезпечення високого рівня достовірності та відповідності фінансової звітності стандартам і нормативним вимогам [53].

Аудиторські фірми, виступаючи як незалежні експерти, проводять об'єктивний аналіз господарської діяльності, фінансових операцій і фінансової звітності підприємства. Цей процес допомагає забезпечити відповідність фінансової інформації стандартам бухгалтерського обліку та чинним нормам.

Крім того, аудит включає виявлення можливих ризиків та рекомендації щодо вдосконалення систем контролю та обліку.

Важливою характеристикою аудиту є його здатність забезпечувати внутрішній і зовнішній контроль за фінансовими процесами компанії, сприяючи підвищенню довіри учасників ринку, інвесторів та інших зацікавлених сторін до фінансової діяльності організації. Такий фінансовий нагляд є ключовим елементом забезпечення прозорості та ефективного управління фінансовими ресурсами компанії.

Важливе значення в аудиторській діяльності має аналіз аудиторського ризику, який є ключовим елементом на всіх етапах аудиту і досягає свого піку на завершальному етапі – формуванні аудиторського висновку.

Аудиторський ризик - це ймовірність того, що аудитор може неправильно зрозуміти, не виявити або неправильно оцінити потенційні суттєві помилки у фінансовій звітності клієнта. Оцінка цього ризику необхідна для розробки ефективного плану аудиту та визначення оптимального обсягу аудиторських процедур [50].

На ранніх етапах аудиту аудитор повинен визначити потенційні зони ризику та визначити стратегії управління ним. Під час аудиторських процедур аудитор повинен стежити за розвитком ситуації, адаптуючи свій підхід до змін обставин.

Заключний етап аудиту, який включає формування аудиторського висновку, є кульмінацією роботи. На цьому етапі аудитор повинен зібрати всю необхідну інформацію, провести остаточний аналіз і зробити висновки щодо фінансової звітності клієнта. Аудиторський ризик на цьому етапі перевірки слід враховувати в контексті створення обґрунтованих і достовірних висновків щодо достовірності фінансової інформації [46].

Перелік користувачів аудиторського висновку

Користувачі		Суть інтересу	Як сприймають Ризик
Зовнішні користувачі	Прямий фінансовий інтерес	Власники, кредитори та інвестори, як зацікавлені сторони, мають інтерес до достовірної інформації, необхідної для прийняття управлінських рішень.	Власники, кредитори та інвестори, як зацікавлені сторони, мають інтерес до надійної інформації, яка є важливою для управлінських рішень.
	Непрямий фінансовий інтерес	Державні органи та інші організації також потребують точної інформації, але тільки в межах вашої компетенції.	Фактично, їх не цікавить величина аудиторського ризику.
Особа котра аудюється		Необхідно підтвердити коректність своєї бухгалтерської стратегії.	Може згодитися на збільшений рівень аудиторського ризику для задоволення своїх інтересів.
Аудитор		Інтерес обмежується лише отриманням прибутку від власної діяльності.	Бажає уникнути будь-якого аудиторського ризику.

Загальний успіх аудиту та довіра до його результатів визначаються точністю та обґрунтованістю аудиторського висновку, що робить аудиторський ризик ключовим елементом у процесі аудиту.

Аудитор, проводячи перевірку фінансової звітності, ретельно вивчає різні розділи, яким слід приділити максимальну увагу, щоб переконатися в об'єктивності та достовірності представленої інформації. Одним із ключових аспектів аудиту є перевірка регулярності проведення інвентаризації та аналіз її впливу на фінансову звітність підприємства.

Процес аудиту собівартості продукції на ПрАТ «Славутський солодовий завод» передбачає декілька процедур, які потребують вивчення певної інформації. Ці процедури включають аналіз бюджетів і нормативів витрат, перевірку обліку сировини і матеріалів, аудит виробничого процесу, аналіз витрат на оплату праці та витрат на обслуговування обладнання. Важливо брати до уваги порівняльний аналіз з попередніми періодами для виявлення тенденцій та підтвердження відповідності звітних результатів стандартам і нормативам. Ці процедури спрямовані на забезпечення точності та

достовірності фінансового обліку, а також на визначення можливих шляхів оптимізації витрат і підвищення ефективності виробничих процесів [31].

Аудитор проводить аналіз фінансової звітності та ретельно вивчає розділи, яким необхідно приділити максимальну увагу. Особливу увагу приділено оцінці періодичності проведення інвентаризації, а також аналізу її результатів і відображення цих результатів в обліку. Під час аудиту перевіряється, чи існують ефективні процедури контролю для запобігання можливим помилкам або випадкам маніпуляцій під час інвентаризації. Аудитор також аналізує відповідність бухгалтерського обліку і реальний стан майна, що залучено до інвентаризації. Такий підхід допомагає забезпечити точність і достовірність фінансової звітності та виявити можливі ризики або відхилення в облікових даних.

Аудиторські висновки в цьому контексті спрямовані на визначення достовірності та належного обліку змін вартості активів у бухгалтерському обліку для забезпечення відповідності стандартам звітності та реального фінансового стану підприємства.

Таблиця 3.1.2

План програми аудиту витрат на виробництво для ПрАТ «Славутський солодовий завод»

Найменування циклу	Аудиторські процедури
Цикл формування непрямих витрат на виробництво продукції	<ul style="list-style-type: none"> - Перевірка обліку та визначення правильності зарахування непрямих витрат на виробництво. - Порівняння фактичних витрат з розрахованими, інстальованим відхиленням та їх поясненням. - Оцінка системи контролю за витратами та їх адекватності.
Цикл формування прямих витрат на виробництво продукції	<ul style="list-style-type: none"> - Перевірка коректності обліку прямих витрат, їх правильності та відповідності обліковим стандартам. - Порівняння фактичних витрат на матеріали, працю та виробничий народ за період із стандартами. - Аналіз системи внутрішнього контролю за обліком прямих витрат, котрі несе суб'єкт підприємницької діяльності в процесі своєї діяльності
Цикл оцінки незавершеного виробництва	<ul style="list-style-type: none"> - Перевірка обліку та правильності оцінки незавершеного виробництва на підставі внутрішніх документів. - Порівняння фактичних показників незавершеного виробництва із розрахунковими. - Аналіз системи внутрішнього контролю за формуванням та оцінкою незавершеного виробництва.

Аудиторський висновок повинен відповідати вимогам, визначеним в Законі України "Про аудиторську діяльність". Цей документ є юридично значущим і містить в собі висновки аудитора (або аудиторської фірми) щодо перевіреного підприємства. Він підтверджується підписом та печаткою аудитора. Також важливо відзначити, що в сучасному обліку існує кілька методів витрат, які слід враховувати при аудиті та висновках, зроблених щодо фінансової діяльності підприємства [25].

Таблиця 3.1.3

Методи обліку витрат

Найменування методу обліку витрат	Переваги	Недоліки
Стандартна калькуляція	- Простота і легкість в реалізації.	- Не враховує фактичних коливань витрат, котрі несе суб'єкт підприємницької діяльності в процесі своєї діяльності
	- Передбаченість та стійкість витрат, котрі несе суб'єкт підприємницької діяльності в процесі своєї діяльності	- Може призвести до відмови від фактичних витрат, котрі несе суб'єкт підприємницької діяльності в процесі своєї діяльності
	- Дозволяє зміни відхилення із стандартів.	- Сприймається як застарілий метод.
		- Змінює гнучкість управління в умовах змін.
		- Потрібне регулярне оновлення стандартів.
Директ-костинг	- Прозорість та зрозумілість для керівництва.	- Не забезпечує повний облік усіх витрат, котрі несе суб'єкт підприємницької діяльності в процесі своєї діяльності
	- Легкість аналізу впливу обсягу виробництва на прибуток.	- Не враховує всі прямі та непрямі витрати у вартості.
		- Може привести до зниження вартості товару.
	- Підходить до управлінського обліку.	- Менше відповідний для зовнішнього фінансового звіту.
		- Зміни в обсязі виробництва можуть привести до аномалії.

Таким чином можна з упевненістю стверджувати, що облік витрат на виробництво є важливим елементом діяльності будь-якого підприємства, зокрема для ПрАТ "Славутський солодовий завод". Без належної організації

цього процесу важко досягти точності в обліку. Проведення аудиту витрат на виробництво є необхідним для виявлення помилок, перевірки та удосконалення системи обліку на підприємстві.

Такий аудит сприяє покращенню достовірності фінансової звітності та допомагає у визначенні ефективних шляхів оптимізації витрат виробничих процесів [36].

3.2. Методичний аспект проведення аудиту витрат

Ефективне функціонування підприємства в сучасній економіці значно залежить від успішної реалізації стратегії зниження витрат та собівартості готової продукції, при цьому важливо забезпечити високу якість продукції для забезпечення конкурентоспроможності на ринку товарів. Досягнення цієї мети визначається системою управління виробничими витратами в ПрАТ "Славутський солодовий завод" та якістю інформаційного забезпечення, яке використовується при прийнятті управлінських рішень.

Таблиця 3.2.1

План аудиторської перевірки господарсько-фінансової діяльності ПрАТ "Славутський солодовий завод"

Найменування виконаних робіт	Термін виконання	Тривалість, днів	Контрольні процедури	Виконавці
1	2	3	4	5
Аудит основних засобів і нематеріальних активів	25.06-27.06	3	Вибіркова перевірка	Аудитор О.С. Прокопенко
Аудит операцій на рахунках у банку	08.06-29.06	2	Повна абсолютна суцільна перевірка	Аудитор О.С. Прокопенко
Аудит операцій на рахунках у банку	30.06-01.07	2	Повна абсолютна суцільна перевірка	Аудитор О.С. Прокопенко
Аудит товарно-матеріальних цінностей	02.07-06.07	5	Вибіркова перевірка	Аудитор О.С. Прокопенко
Аудит власного капіталу	07.07-10.07	4	Повна абсолютна суцільна перевірка	Аудитор О.С. Прокопенко

Програма аудиту господарсько-фінансової діяльності ПрАТ "Славутський
солодовий завод"

№ з/п	Показник	Контрольні процедури
1	Стан бухгалтерського фінансового обліку та фінансової звітності	Вибірково
2	Реальність оцінки основних засобів і нематеріальних активів	Вибірково
3	Аудит касових операцій	Суцільно
4	Аудит операцій на рахунках у банку	Суцільно
5	Аудит використання трудових ресурсів і розрахунків з оплати праці	Вибірково
6	Аудит власного капіталу	Суцільно
7	Аудит витрат і результатів діяльності	Суцільно

Враховуючи вищевикладене, виникає необхідність розробки системи обліку витрат на виробництво в ПрАТ «Славутський солодовий завод» як складової частини інформаційного забезпечення управління даним суб'єктом підприємницької діяльності. Впровадження нових стратегій і методів організації обліку витрат і калькулювання собівартості продукції є ключовим етапом у формуванні рекомендацій щодо вдосконалення цього процесу. Такий підхід сприятиме оптимізації обліку витрат на виробництво, забезпечуючи точніше відображення економічного стану підприємства та сприяючи більш ефективному управлінню його діяльністю [44].

Відзначаючи вагомі результати наукових досліджень у галузі обліку витрат, слід підкреслити, що даній темі присвячено обмежену кількість праць, незважаючи на зазначені наукові розробки. Це свідчить про необхідність подальшого дослідження та детального розгляду проблем, пов'язаних з обліком витрат на виробничих підприємствах. Цей аспект вимагає вивчення та розробки вищезазначених питань з метою більш повного та збалансованого розуміння даної сфери та усунення можливих недоліків у системі обліку витрат [50].

Крім того, існує проблема визначення оптимальних стратегій розподілу витрат для забезпечення точності та об'єктивності бухгалтерського обліку.

Ще однією проблемою є відсутність уніфікованих стандартів і нормативів у сфері обліку витрат, що може призвести до непорозумінь і нечіткостей у фінансовій звітності.

Вивчення цих аспектів є критично важливим для подальшого вдосконалення практики бухгалтерського обліку та розробки ефективних стратегій вирішення виникаючих проблем.

Таблиця 3.2.3

Проблеми при розподілі витрат

Проблеми	Ризики
Нестача чітких критеріїв розподілу витрат	- Недостовірність фінансової звітності - Втрата довіри акціонерів та інвесторів
Відсутність єдиної методології розподілу	- Різниця в підходах між відділами та підрозділами - Ускладнення внутрішнього контролю
Некоректне визначення об'єктів розподілу	- Невірне визначення собівартості продукції - Втрати при прийнятті управлінських рішень
Відсутність автоматизованої системи розподілу	- Збільшення ймовірності помилок - Затрата часу на ручний облік витрат
Недостатня інформаційна прозорість	- Ускладнення аудиту та перевірки - Втрата здатності ефективного вести бізнес-аналіз

Витрати загальновиробничого характеру, також відомі як непрямі витрати, є складовою частиною витратної складової виробництва. Вони не можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного продукту чи послуги економічно доцільним способом, тому їх необхідно розподілити між різними об'єктами витрат, котрі несе суб'єкт підприємницької діяльності в процесі своєї діяльності

До витрат загальновиробничого характеру належать різноманітні витрати, пов'язані із загальним управлінням, утриманням та експлуатацією виробничих приміщень, загальним обслуговуванням устаткування, витрати на персонал загального призначення, витрати на управлінську діяльність та інші адміністративні витрати.

Важливо зазначити, що іншими нормативно-правовими актами до переліку витрат загальновиробничого характеру можуть бути включені

додаткові складові, що призводить до різноманіття тлумачення та обліку цих витрат у різних галузях. Такий розбіжний підхід підкреслює важливість ретельного врахування конкретних вимог кожного законодавчого документа в управлінському та фінансовому обліку на підприємстві [43].

Загальновиробничі витрати є складною і комплексною категорією, оскільки об'єднують різні види ресурсів і витрат, такі як заробітна плата, амортизація, витрати на охорону праці, а також витрати, спрямовані на постійне вдосконалення технологій виробництва. У цій статті враховується різноманітність ресурсів і елементів витрат, які взаємодіють у процесі виробництва [46].

Розподілені витратні елементи, які суб'єкт підприємницької діяльності несе на постійній основі загальновиробничого характеру, які включаються до виробничої собівартості, списуються на рахунок 23 «Виробництво». Це відбувається відповідно до обраної системи розподілу цих витрат, де часткова амортизація постійних витрат враховується в калькуляції виробничої собівартості кожної одиниці продукції [43].

Такий підхід дає змогу точніше визначити собівартість продукції з урахуванням змінних витрат, які безпосередньо пов'язані зі зміною обсягу виробництва, та частково розподілених постійних витрат, які також впливають на виробництво, але пропорційно не змінюються. до обсягу.

3.3. Шляхи удосконалення обліково-аналітичних та контрольних аспектів з обліку витрат

Складання фінансової звітності в Україні є процесом, який регулюється чинним законодавством, зокрема, відповідно до Національних (Світових) стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності (НП(С)БО).

Зазначені форми фінансової звітності не дають повного уявлення про собівартість продукції ПрАТ «Славутський солодовий завод». Насправді інформація, представлена в балансі, не відображає деталі незавершеного

виробництва. Включення витрат виробничої діяльності до складу виробничих запасів виглядає суперечливим з огляду на сутність термінів «виробництво», «запаси» і «витрати виробництва».

Важливою складовою фінансової звітності, яка містить інформацію про собівартість продукції ПрАТ «Славутський солодовий завод», є форма 2 «Звіт про фінансові результати» (Звіт про загальний дохід). Зокрема, у цій формі відображається собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) - рядок 2000. Виробнича собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг) розраховується згідно з положеннями П(с)БО 9 «Запаси» та 16 «Витрати» [37].

Важливо зазначити, що в цьому рядку відображаються всі господарські операції, пов'язані з реалізацією як готової продукції, так і товарів, робіт і послуг.

Слід зазначити, що дані цього розділу форми 2 необхідно аналізувати у зв'язку з іншими розділами фінансової звітності для отримання повного уявлення про ефективність виробничого процесу та фінансовий стан підприємства.

Використання вдосконалених форм фінансової звітності в повсякденній практиці ПрАТ «Славутський солодовий завод» має потенціал для підвищення якості інформаційного забезпечення економічного аналізу, зокрема щодо собівартості продукції та загальної діяльності підприємства. Це дасть змогу здійснювати більш обґрунтоване та стратегічне управління ресурсами, а також сприятиме прийняттю обґрунтованих управлінських рішень з метою підвищення ефективності діяльності підприємства в цілому [44].

Щодо управлінської звітності підприємства пропонується використовувати форми внутрішньої звітності. Серед цих форм: ВВ.П-1 «Звіт про виробничі витрати переділу «Підготовка сировини»; ВВ.П-2 «Звіт про виробничі витрати переділу «Приготування суміші та попереднє фільтрування»; ВВ.П-3 «Звіт про витрати на виробництво підрозділу «Обробка, фільтрація, регулювання міцності»; ВВ.П-5 «Звіт про витрати на виробництво «Етикетування, маркування, пакування» [41].

Системна автоматизація бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю є ключовим елементом оптимізації управління фінансами на підприємстві. Цей процес забезпечує повний обсяг обробки всієї облікової інформації, сприяє первинному економічному аналізу на основі конкретних показників та ефективному плануванню майбутніх витрат [33].

Умови автоматизованої обробки інформації дають змогу значно ефективніше використовувати облікову інформацію, порівняно з ручною обробкою даних. Системи автоматизації забезпечують швидкий доступ до необхідних даних, миттєве формування звітів та аналітичну обробку інформації. Це не тільки спрощує рутинні завдання бухгалтерів, але й дозволяє їм зосередитися на стратегічних аспектах управління фінансами.

Таким чином, автоматизація системи бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю стає важливим інструментом для підприємств, що сприяє ефективному управлінню фінансами, чіткій звітності та стратегічному розвитку.

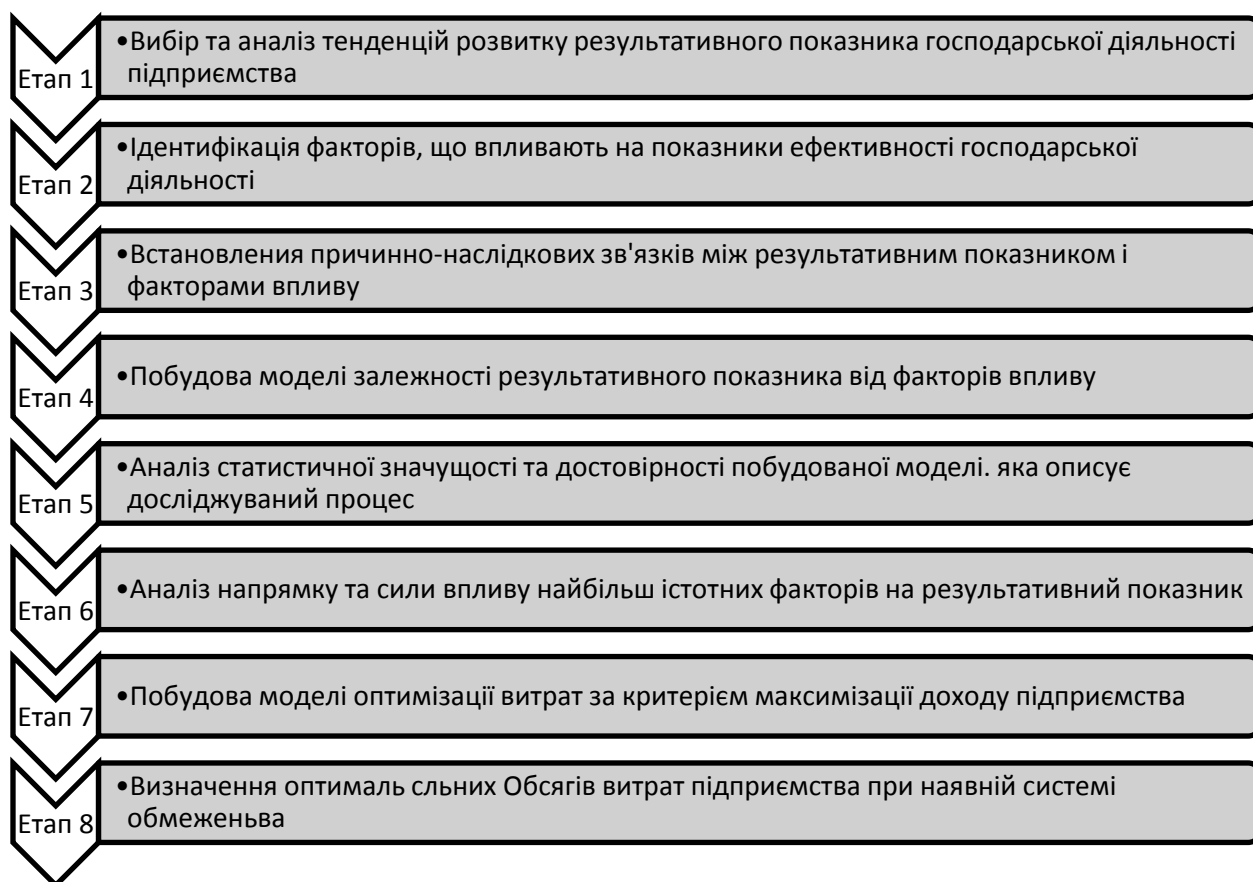

Рис. 3.3.1. Процес оптимізації витрат діяльності підприємств

Для ефективного вирішення проблеми, пов'язаної з класифікацією та обліком витрат загальнопромислового характеру, необхідно вдосконалити нормативно-правову базу. Перш за все, важливо розробити класифікацію витрат, яка включала б оптимальну кількість ознак для повного розкриття їх цільового призначення та економічного змісту. Це може включати функціональне призначення витрат, їх вплив на виробничий процес та адаптацію до специфіки галузі та організаційної структури підприємства [38].

Крім того, рекомендується деталізувати план рахунків, зокрема зазначити види загальновитрат виробничої діяльності. Це дозволить налагодити точнішу систему обліку витрат, що сприятиме ефективному управлінню фінансами. Водночас конкретне визначення статей накладних витрат дасть можливість більш детально розглянути різні аспекти калькуляційного процесу, що важливо для аналізу та прийняття управлінських рішень. Ці кроки сприятимуть не тільки точнішому обліку витрат, а й покращать здатність підприємства ефективно управляти фінансами та планувати майбутні витрати [47].

Оптимізація аудиту витрат на підприємстві може сприяти підвищенню ефективності та зменшенню затрат. Ось кілька порад для оптимізації аудиту витрат:

1. Аналізуйте процеси витрат:
 - Вивчіть всі процеси, пов'язані з витратами на підприємстві.
 - Виділіть ключові етапи та точки оптимізації.
2. Впроваджуйте технології:
 - Використовуйте програмні рішення для автоматизації обліку та аналізу витрат, котрі несе суб'єкт підприємницької діяльності в процесі своєї діяльності
 - Розгляньте впровадження систем здійснення менеджменту та адміністрування витратами (Expense Management Systems).
3. Вивчайте ринкові умови:

- Слідкуйте за змінами на ринку, щоб швидко адаптуватися до нових умов.
 - Переглядайте постачальників та періодично переглядайте умови договорів.
4. Створюйте бюджет і слідкуйте за ним:
 - Розробляйте детальний бюджет на витрати та слідкуйте за його виконанням.
 - Періодично переглядайте бюджет і вносьте корективи за необхідності.
 5. Оптимізуйте процес закупівель:
 - Встановіть жорсткі процедури для вибору постачальників.
 - Розгляньте можливість об'єднання закупівель для отримання оптових знижок.
 6. Залучайте персонал:
 - Залучайте співробітників до процесу здійснення менеджменту та адміністрування витратами, надаючи їм можливість пропонувати ідеї щодо оптимізації.
 - Навчайте персонал відповідальності за використання ресурсів.
 7. Моніторинг ефективності:
 - Встановлюйте ключові показники ефективності (KPI) та систематично вимірюйте їх.
 - Аналізуйте результати та розробляйте стратегії для подальших поліпшень.
 8. Переглядайте контракти:
 - Регулярно переглядайте умови контрактів з постачальниками та пошукайте можливості для їх оптимізації.
 9. Енергозбереження:
 - Звертайте увагу на можливості енергозбереження, що можуть допомогти зменшити витрати на комунальні послуги.
 10. Інвестиції у навчання:

- Інвестуйте в навчання персоналу з питань здійснення менеджменту та адміністрування витратами та оптимізації процесів.

Запам'ятайте, що оптимізація витрат - це постійний процес, і вона вимагає систематичного аналізу та адаптації до змін в економічному середовищі.

Оптимізація системи внутрішнього аудиту на підприємстві є важливим етапом для забезпечення ефективності та дотримання внутрішніх процедур. Ось кілька шляхів оптимізації внутрішнього аудиту:

- Розробка чітких метофункцій:

Визначте конкретні цілі та завдання внутрішнього аудиту відповідно до стратегії та місії підприємства.

Забезпечте, щоб обсяг аудиту відповідав ризикам та пріоритетам підприємства.

- Автоматизація процесів:

Використовуйте програмні рішення для автоматизації збору та обробки даних.

Розгляньте можливості використання спеціалізованих програм для внутрішнього аудиту.

- Стандартизація процесів аудиту:

Розробіть стандарти та процедури для проведення внутрішнього аудиту.

Забезпечте, щоб аудитори дотримувалися однакових методів та підходів.

- Навчання та розвиток персоналу:

Забезпечте аудиторам необхідні знання та навички для ефективного виконання їхніх обов'язків.

Організуйте регулярні тренінги та семінари з питань внутрішнього аудиту.

- Фокус на стратегічних ризиках:

Акцентуйте увагу на стратегічних ризиках, які можуть впливати на досягнення цілей підприємства.

Визначте критичні області та процеси для детального аудиту.

- Впровадження технологій аналізу даних:

Використовуйте аналітичні інструменти для швидкого та точного аналізу великого обсягу даних.

Дозвольте аудиторам отримувати важливі усі підказки та показники для виявлення аномалій.

- Залучення сторонніх експертів:

Вивчіть можливість залучення сторонніх консультантів або аудиторів для незалежної експертизи.

Це може допомогти виявити сліпі плями та забезпечити об'єктивність аудиту.

- Постійне вдосконалення:

Проводьте регулярні аналізи ефективності системи внутрішнього аудиту та вносьте вдосконалення на основі отриманих висновків.

Відкрито спілкуйтеся з аудиторами та впроваджуйте їхні пропозиції.

- Забезпечення комунікації:

Встановіть ефективні механізми звітування та комунікації між аудиторами та керівництвом підприємства.

Розробіть систему ефективного слідування за рекомендаціями аудиту.

- Оцінка ризиків та прийняття рішень:

Визначте ризики та докладно їх оцініть перед проведенням аудиту.

Розробіть план дій та стратегії для зменшення ризиків.

Завданням є постійне удосконалення системи внутрішнього аудиту з урахуванням змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі підприємства [48].

ВИСНОВКИ

В рамках кваліфікаційної роботи були зроблені теоретичні узагальнення щодо методичних та організаційних засад синтетичного та аналітичного обліку в бухгалтерії та системного аудиту витрат на прикладі ПрАТ «Славутський солодовий завод». Проведене дослідження дозволило зробити конкретні висновки, які необхідно враховувати на практиці.

У результаті дослідження виявлено низку методологічних аспектів та організаційних підходів до обліку та аудиту витрат на підприємстві. Особливу увагу приділено практичним аспектам застосування цих методів у контексті діяльності ПрАТ «Славутський солодовий завод».

Отримані результати дослідження показали, як зазначено у висновках, що на даному підприємстві існують конкретні можливості оптимізації обліку витрат та проведення аудиту в рамках виробничих процесів. Це відкриває нові перспективи для впровадження ефективних методів і вдосконалення організаційної структури здійснення менеджменту та адміністрування витратами для досягнення більш високого рівня ефективності виробничої діяльності.

Також слід зазначити, що витрати можуть бути нормативними, коли вони визначаються за певними нормативами чи стандартами для конкретного виду діяльності чи виробництва. Він допомагає стандартизувати та оцінювати витрати відповідно до визначених норм і вимог, що сприяє точнішому обліку та аналізу фінансових показників.

Організація обліку витрат визначається ключовими завданнями, спрямованими на забезпечення ефективного управління фінансами та дотримання таких стандартів, як П(С)БО 16 «Витрати». До основних функцій цієї організації відноситься документальне оформлення розрахункових операцій і формування собівартості продукції відповідно до встановлених нормативів.

При цьому важливим аспектом є контроль за рухом матеріальних цінностей, що включає контроль за використанням сировини, продукції та тари

на всіх етапах руху та збереження. Майновий контроль здійснюється також з метою забезпечення збереження майна, запобігання збиткам та сприяння раціональному використанню ресурсів.

Організація обліку витрат також спрямована на підвищення прибутковості підприємства та ефективне управління виробничими програмами. Крім того, важливим завданням для забезпечення аналізу фінансової діяльності є своєчасне та точне ведення фінансового обліку, включаючи валові доходи, витрати та інші фінансові показники.

Загальною метою цих заходів є забезпечення надійного, прозорого обліку витрат, сприяння фінансовому здоров'ю підприємства та сприяння його сталому та ефективному функціонуванню.

ПрАТ «Славутський солодовий завод» за період з 2021 по 2022 рік продемонстрував певні тенденції у фінансовій та виробничій сферах. Чистий прибуток компанії був схильний до певних коливань, але відновлення у 2022 році свідчить про позитивний розвиток бізнесу. Значне зниження собівартості реалізованої продукції свідчить про ефективність виробничих процесів і здійснення менеджменту та адміністрування витратами.

У виробничому аспекті важливо відзначити зростання необоротних активів, що може свідчити про стратегічне розширення підприємства. Зменшення відстрочених податкових активів може викликати занепокоєння та потребує подальшого аналізу.

Збільшення власного капіталу свідчить про фінансову стійкість підприємства, однак зменшення фінансового результату від операційної діяльності може потребувати додаткового розгляду ефективності діяльності.

В умовах ринкової економіки суб'єкти господарювання виявляють необхідність ефективного забезпечення організації внутрішнього аудиту та системи внутрішнього контролю, а також проведення фінансового аналізу з метою виявлення внутрішніх резервів зниження собівартості продукції та збільшення прибутку. Ефективним інструментом у цьому контексті є запропонована нами модель внутрішнього аудиту.

Оптимізація системи внутрішнього аудиту на підприємстві є важливим етапом для забезпечення ефективності та дотримання внутрішніх процедур. Ось кілька шляхів оптимізації внутрішнього аудиту:

- Розробка чітких метофункцій:

Визначте конкретні цілі та завдання внутрішнього аудиту відповідно до стратегії та місії підприємства.

Забезпечте, щоб обсяг аудиту відповідав ризикам та пріоритетам підприємства.

- Автоматизація процесів:

Використовуйте програмні рішення для автоматизації збору та обробки даних.

Розгляньте можливості використання спеціалізованих програм для внутрішнього аудиту.

- Стандартизація процесів аудиту:

Розробіть стандарти та процедури для проведення внутрішнього аудиту.

Забезпечте, щоб аудитори дотримувалися однакових методів та підходів.

- Навчання та розвиток персоналу:

Забезпечте аудиторам необхідні знання та навички для ефективного виконання їхніх обов'язків.

Організуйте регулярні тренінги та семінари з питань внутрішнього аудиту.

- Фокус на стратегічних ризиках:

Акцентуйте увагу на стратегічних ризиках, які можуть впливати на досягнення цілей підприємства.

Визначте критичні області та процеси для детального аудиту.

- Впровадження технологій аналізу даних:

Використовуйте аналітичні інструменти для швидкого та точного аналізу великого обсягу даних.

Дозвольте аудиторам отримувати важливі усі підказки та показники для виявлення аномалій.

- Залучення сторонніх експертів:

Вивчіть можливість залучення сторонніх консультантів або аудиторів для незалежної експертизи.

Це може допомогти виявити сліпі плями та забезпечити об'єктивність аудиту.

- Постійне вдосконалення:

Проводьте регулярні аналізи ефективності системи внутрішнього аудиту та вносьте вдосконалення на основі отриманих висновків.

Відкрито спілкуйтеся з аудиторами та впроваджуйте їхні пропозиції.

- Забезпечення комунікації:

Встановіть ефективні механізми звітування та комунікації між аудиторами та керівництвом підприємства.

Розробіть систему ефективного слідкування за рекомендаціями аудиту.

- Оцінка ризиків та прийняття рішень:

Визначте ризики та докладно їх оцініть перед проведенням аудиту.

Розробіть план дій та стратегії для зменшення ризиків.

Завданням є постійне удосконалення системи внутрішнього аудиту з урахуванням змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. АНАЛІЗ ПІДХОДІВ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ВИТРАТ, У ТОМУ ЧИСЛІ НА ЕКСПОРТНУ ДІЯЛЬНІСТЬ.

URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/5402/1/АНАЛІЗ%20ПІДХОДІВ%20ДО%20ВИЗНАЧЕННЯ%20СУТНОСТІ%20ВИТРАТ, КОТРІ НЕСЕ СУБ'ЄКТ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПРОЦЕСІ СВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.pdf???history=0&pfid=1&sample=141&ref=2> (дата звернення: 30.11.2023).

2. Бухгалтерський облік: минуле і сучасне - Облік і фінанси АПК: освітній портал. *Добро пожаловать - Облік і фінанси АПК: освітній портал.*

URL: <https://magazine.faaf.org.ua/buhgalterskiy-oblik-minule-i-suchasne.html???history=0&pfid=1&sample=185&ref=0> (дата звернення: 30.11.2023).

3. БЮДЖЕТУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА НА ПРИКЛАДІ ПрАТ «СЛАВУТСЬКИЙ СОЛОДОВИЙ ЗАВОД». *eNUFTIR: Головна сторінка.*

URL: <https://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/11831/1/5.pdf???history=0&pfid=1&sample=85&ref=0> (дата звернення: 30.11.2023).

4. ВИТРАТИ: НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО СУТНОСТІ ДАНОЇ КАТЕГОРІЇ. *eNUFTIR: Головна сторінка.*

URL: <https://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/31780/1/11.07.20-3.pdf???history=0&pfid=1&sample=105&ref=1> (дата звернення: 30.11.2023).

5. ГАРМОНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ І ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УКРАЇНІ: ПОНЯТТЯ ТА ФОРМИ.

URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/4409/1/ГАРМОНІЗАЦІЯ%20БУХГАЛТЕРСЬКОГО%20ОБЛІКУ%20І%20ФІНАНСОВОЇ%20ЗВІТНОСТІ.pdf???history=0&pfid=1&sample=229&ref=1> (дата звернення: 30.11.2023).

6. ЕКОНОМІЧНА СУТЬ ТА СКЛАД ВИТРАТ МАЙБУТНІХ ПЕРІОДІВ. *EZTUIR Home.*

URL: <https://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/4498/24.pdf?sequence=1???history=0&pfid=1&sample=17&ref=0> (дата звернення: 30.11.2023).

7. ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ. *Електронний архів КНУТД: Главная страница.*

URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/19229/1/Diplom051_Sliusar_Puzyrova.pdf???history=0&pfid=1&sample=14&ref=2 (дата звернення: 30.11.2023).

8. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВИТРАТ, КОТРІ НЕСЕ СУБ'ЄКТ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПРОЦЕСІ СВОЄЇ ДІЯЛЬНОСТІ *Державний університет "Житомирська політехніка" - Освітній портал.*

URL: https://learn.ztu.edu.ua/pluginfile.php/260432/mod_folder/content/0/Загальна%20характеристика%20витрат, котрі несе суб'єкт підприємницької діяльності в процесі своєї діяльності.pdf???history=0&pfid=1&sample=47&ref=2 (дата звернення: 30.11.2023).

9. Звітність та управлінський облік витрат, котрі несе суб'єкт підприємницької діяльності в процесі своєї діяльності *Освіта.UA.*

URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/accountant/17081???history=0&pfid=1&sample=61&ref=1> (дата звернення: 30.11.2023).

10. ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ ТА ПОВ'ЯЗАНІ РИЗИКИ БЕЗПЕКИ. *Про видання.* URL: http://market-infr.od.ua/journals/2021/55_2021/33.pdf???history=0&pfid=1&sample=261&ref=0 (дата звернення: 30.11.2023).

11. Методи наукового пізнання. *Кафедра соціально-економічної географії і регіонаознавства імені Костянтина Немця.* URL: <http://soc-econom-region.univer.kharkov.ua/wp-content/uploads/2017/07/Лекція-5.pdf???history=0&pfid=1&sample=41&ref=0> (дата звернення: 30.11.2023).

12. Методи обліку витрат на виробництво та калькулювання собівартості продукції - ОБЛІК ВИТРАТ ТА КАЛЬКУЛЯЦІЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ, РОБІТ І ПОСЛУГ. *Віртуальна читальня освітніх матеріалів.* URL: <https://subject.com.ua/economic/accounting1/70.html???history=0&pfid=1&sample=35&ref=2> (дата звернення: 30.11.2023).

13. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ТА ЗДІЙСНЕННЯ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ ВИТРАТАМИ НА ВИРОБНИЦТВО ПРОДУКЦІЇ. *Журнал Економіка та держава - наукове фахове видання України з питань економіки.*

URL: http://economy.in.ua/pdf/7_2021/16.pdf???history=0&pfid=1&sample=47&ref=0 (дата звернення: 30.11.2023).

14. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕРЖАВНИХ ІНВЕСТИЦІЙ. *eNUFTIR: Головна сторінка.*

URL: <https://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/21764/1/Met%20pidxid.pdf???history=0&pfid=1&sample=135&ref=1> (дата звернення: 30.11.2023).

15. Національне положення стандарт бухгалтерського обліку 1 Загальні вимоги до фінансової звітності | Factor. *Factor Про Податки та Бухоблік.*

URL: <https://i.factor.ua/ukr/info/instrbuh/npsbu1/???history=0&pfid=1&sample=223&ref=0> (дата звернення: 30.11.2023).

16. Облік витрат діяльності підприємства. Податки & бухоблік, № 99, Грудень. *iFactor.* URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2019/december/issue-99/article-105876.html???history=0&pfid=1&sample=61&ref=0> (дата звернення: 30.11.2023).

17. Облік витрат, котрі несе суб'єкт підприємницької діяльності в процесі своєї діяльності *Elearning SumDU.*

URL: https://elearning.sumdu.edu.ua/free_content/lectured:b59d4a98ae4e148da29f1a6ba583b30054ca2825/latest/162067/index.html???history=0&pfid=1&sample=161&ref=1 (дата звернення: 30.11.2023).

18. Облікова політика: сутність, принципи та методи. Реферат. *Освіта.UA.*

URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/accountant/17309/???history=0&pfid=1&sample=241&ref=0> (дата звернення: 30.11.2023).

19. Овдій О. В., Чала К. М. Основи формування сучасної системи управління запасами на підприємствах харчової промисловості. *eNUFTIR: Головна сторінка.*

URL: <https://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/13900/1/chala.pdf???history=0&pfid=1&sample=29&ref=2> (дата звернення: 30.11.2023).

20. ОПТИМІЗАЦІЯ ВИТРАТ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ПОСЛУГ.

URL: http://bses.in.ua/journals/2021/61_2021/13.pdf???history=0&pfid=1&sample=935&ref=1 (дата звернення: 30.11.2023).

21. Оптимізація витрат як метод досягнути бажаного прибутку - European Business Association. *European Business Association*.

URL: <https://eba.com.ua/optymizatsiya-vytrat-yak-metod-dosyagnuty-bazhanogo-prybutku/?history=0&pfid=1&sample=935&ref=2> (дата звернення: 30.11.2023).

22. Оптимізація витрат як метод досягнути бажаного прибутку - European Business Association. *European Business Association*.

URL: <https://eba.com.ua/optymizatsiya-vytrat-yak-metod-dosyagnuty-bazhanogo-prybutku/?history=0&pfid=1&sample=935&ref=2> (дата звернення: 30.11.2023).

23. ОПТИМІЗАЦІЯ ВИТРАТ ЯК СКЛАДОВА СИСТЕМИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ | БІЗНЕС, ІННОВАЦІЇ, МЕНЕДЖМЕНТ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.

URL: <http://confmanagement.kpi.ua/proc/article/view/201171???history=0&pfid=1&sample=135&ref=2> (дата звернення: 30.11.2023).

24. ОСОБЛИВОСТІ ТА ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ БЮДЖЕТНОЇ УСТАНОВИ. *ECONOMIC SCIENTIFIC PORTAL - ECONOMIC SCIENTIFIC PORTAL*.

URL: <https://economics.net.ua/files/archive/2020/No2/92.pdf???history=0&pfid=1&sample=241&ref=2> (дата звернення: 30.11.2023).

25. ПрАТ «Славутський солодовий завод». *Вітаємо на сайті*. URL: <http://malthouse.km.ua/> (дата звернення: 30.11.2023).

26. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 Загальні вимоги до фінансової звітності. *Головна - Законодавство України 2019 рік.* URL: <https://kodeksy.com.ua/buh/psbo/1.htm???history=0&pfid=1&sample=223&ref=1> (дата звернення: 30.11.2023).

27. ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО СЛАВУТСЬКИЙ СОЛОДОВИЙ ЗАВОД: вся інформація про компанію - 00377733, дата реєстрації, власники | VKURSI.PRO. *Vkursi.* URL: <https://vkursi.pro/card/prat-slavutskiyi-solodoviyi-zavod-00377733> (дата звернення: 30.11.2023).

28. ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "СЛАВУТСЬКИЙ СОЛОДОВИЙ ЗАВОД" - #00377733 - Фінансова звітність за 2022 рік - Clarity Project. *Про систему - Clarity Project / Beta.* URL: https://clarity-project.info/edr/00377733/finances?current_year=2022 (дата звернення: 30.11.2023).

29. ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ФАРМАЦЕВТИЧНА ФІРМА "ДАРНИЦЯ" - #00481212 - Фінансова звітність за 2021???history=0 рік - Clarity Project. *Про систему - Clarity Project / Beta.* URL: https://clarity-project.info/edr/00481212/finances?current_year=2021???history=0&pfid=1&sample=1105&ref=2 (дата звернення: 30.11.2023).

30. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність. *Офіційний вебпортал парламенту України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2258-19???history=0&pfid=1&sample=211&ref=2#Text> (дата звернення: 30.11.2023).

31. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. *Офіційний вебпортал парламенту України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/996-14???history=0&pfid=1&sample=211&ref=0#Text> (дата звернення: 30.11.2023).

32. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. *Офіційний вебпортал парламенту України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996->

[14/ed20170103???history=0&pfid=1&sample=211&ref=1#Text](https://www.dspkz.gov.ua/wp-content/uploads/2021/03/1.6.pdf) (дата звернення: 30.11.2023).

33. Система управління ризиками при здійсненні митного контролю товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України. *dspkz – Департамент СПКЗ*. URL: <https://dspkz.customs.gov.ua/wp-content/uploads/2021/03/1.6.pdf> (дата звернення: 30.11.2023).

34. СЛАВУТСЬКИЙ СОЛОДОВИЙ ЗАВОД Хмельницька обл., Шепетівський р-н, с. Крупець – контакти сайт адреса телефон – ЄДРПОУ 00377733. *Підприємства України. Реклама компаній та організацій*. URL: <https://www.ua-region.com.ua/00377733> (дата звернення: 30.11.2023).

35. СУТНІСТЬ ВИТРАТ ЯК ЕКОНОМІЧНОЇ КАТЕГОРІЇ. *Електронний архів КНУТД: Главная страница*. URL: <https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/3084/1/33.pdf> (дата звернення: 30.11.2023).

36. Сучасні методи обліку витрат, котрі несе суб'єкт підприємницької діяльності в процесі своєї діяльності *Головна*. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/13_ukr/239.pdf (дата звернення: 30.11.2023).

37. Теоретичне обґрунтування сутності та кваліфікаційних ознак витрат, котрі несе суб'єкт підприємницької діяльності в процесі своєї діяльності *Головна*. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/3_ukr/43.pdf (дата звернення: 30.11.2023).

38. Теоретичні аспекти фінансової звітності підприємств: склад, методика формування та внутрішній контроль. *DSPACE*. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/16672/1/Реферат%20Сандул%20М.К.pdf> (дата звернення: 30.11.2023).

39. ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ТРАКТУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СУТНОСТІ ВИТРАТ, КОТРИ НЕСЕ СУБ'ЄКТ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ

ДІЯЛЬНОСТІ В ПРОЦЕСІ СВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ *Поточний випуск.*

URL: <http://global-national.in.ua/archive/23->

[2018/5.pdf???history=0&pfid=1&sample=17&ref=2](http://global-national.in.ua/archive/23-2018/5.pdf???history=0&pfid=1&sample=17&ref=2) (дата звернення: 30.11.2023).

40. Здійснення менеджменту та адміністрування витратами підприємств харчової галузі України. *Конференції Державного університету «Житомирська політехніка».* URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/11/113.pdf???history=0&pfid=1&sample=29&ref=0> (дата

звернення: 30.11.2023).

41. Управлінський облік витрат підприємств аграрної галузі. *FEB - Факультет Економіки та Бізнесу.* URL: <http://feb.tsatu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/01/1-2.pdf???history=0&pfid=1&sample=61&ref=2> (дата

звернення: 30.11.2023).

42. Учасники проектів Вікімедіа. Бухгалтерський облік – Вікіпедія. *Вікіпедія.*

URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Бухгалтерський_облік???history=0&pfid=1&sample=185&ref=1 (дата звернення: 30.11.2023).

43. Учасники проектів Вікімедіа. Виробничий процес – Вікіпедія. *Вікіпедія.*

URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Виробничий_процес???history=0&pfid=1&sample=91&ref=0 (дата звернення: 30.11.2023).

44. Учасники проектів Вікімедіа. Витрати виробництва – Вікіпедія. *Вікіпедія.*

URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Витрати_виробництва???history=0&pfid=1&sample=123&ref=0 (дата звернення: 30.11.2023).

45. Учасники проектів Вікімедіа. Принцип бухгалтерського обліку – Вікіпедія. *Вікіпедія.*

URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Принцип_бухгалтерського_обліку???history=0&pfid=1&sample=229&ref=2 (дата звернення: 30.11.2023).

46. Учасники проектів Вікімедія. Системи бухгалтерського обліку – Вікіпедія. *Вікіпедія*.

URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Системи_бухгалтерського_обліку???history=0&pfid=1&sample=185&ref=2 (дата звернення: 30.11.2023).

47. Учасники проектів Вікімедія. Собівартість – Вікіпедія. *Вікіпедія*.
URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Собівартість???history=0&pfid=1&sample=20&ref=1> (дата звернення: 30.11.2023).

48. Учасники проектів Вікімедія. Солод – Вікіпедія. *Вікіпедія*.
URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Солод???history=0&pfid=1&sample=85&ref=1> (дата звернення: 30.11.2023).

49. Учасники проектів Вікімедія. Фінансовий облік – Вікіпедія. *Вікіпедія*.
URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Фінансовий_облік???history=0&pfid=1&sample=29&ref=0 (дата звернення: 30.11.2023).

50. Фінансова звітність підприємства в Україні 2023 (річна,квартальна). *Бухоблік в Україні: Бухгалтерський і податковий облік*.
URL: <https://www.buhoblik.org.ua/uchet/buhgalterskaya-otchetnost/2136-finansova-zvitnist.html???history=0&pfid=1&sample=255&ref=1> (дата звернення: 30.11.2023).

51. Фінансова звітність підприємства в Україні 2023 (річна,квартальна). *Бухоблік в Україні: Бухгалтерський і податковий облік*.
URL: <https://www.buhoblik.org.ua/uchet/buhgalterskaya-otchetnost/2136-finansova-zvitnist.html???history=0&pfid=1&sample=255&ref=1> (дата звернення: 30.11.2023).

52. ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ЗДІЙСНЕННЯ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА. *Modern Economics / Електронне наукове фахове видання з економічних наук*.
URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/issue/6-2017/UKR/borysiuk.pdf???history=0&pfid=1&sample=47&ref=1> (дата звернення: 30.11.2023).

ДОДАТКИ

Додаток А

Фінансова звітність ПрАТ "Славутський солодовий завод" за 2022 рік

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	975,00	766
первісна вартість	1001	2016,00	2019
накопичена амортизація	1002	1059,00	1253
Незавершені капітальні інвестиції	1005	324,00	19631
Основні засоби	1010	161235,00	148652
первісна вартість	1011	380567,00	379221
знос	1012	219332,00	230569
інші фінансові інвестиції	1035	4	4
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	7797	46089
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	1026	1763
Усього за розділом I	1095	171343	176905
II. Оборотні активи Запаси	1100	566177	552184
Виробничі запаси	1101	278429	468723
Незавершене виробництво	1102	31851	0
Готова продукція	1103	255889	83453
Товари	1104	8	8
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестрашування	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	187599	126063
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	4056	14859
з бюджетом	1135	20063	421
у тому числі з податку на прибуток	1136	11158	
з нарахованих доходів	1140	4	39
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	51	41
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	4	24420
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	4	24420

Витрати майбутніх періодів	1170	4170	3832
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	0	0
Усього за розділом II	1195	782124	721859
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	300	953467	898764

Фінансова звітність ПрАТ "Славутський солодовий завод" за 2022 рік

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	6176	6176
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	1544	1544
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	440712	544366
Неоплачений капітал	1425	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	448432	552086
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	4963	4320
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	4963	4320
III. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	429919	295303
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	1094	

товари, роботи, послуги	1615	61502	34680
розрахунками з бюджетом	1620	448	2533
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
розрахунками зі страхування	1625	141	116
розрахунками з оплати праці	1630	666	622
за одержаними авансами	1635	2131	1796
за розрахунками з учасниками	1640	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	4137	7276
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	34	32
Усього за розділом III	1695	500072	342358
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	953467	898764

Фінансова звітність ПрАТ "Славутський солодовий завод" за 2022 рік

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1403860	1023840
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	1047960	901121
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090	355900	122719
Збиток	2095	0	0
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	5283	2236
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	24755	28130
Витрати на збут	2150	111542	64496
Інші операційні витрати	2180	29692	25392
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	195194	6937
збиток	2195		0
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0

Інші фінансові доходи	2220	0	0
Інші доходи	2240	67	257
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	29203	24680
Втрати від участі в капіталі	2255	0	0
Інші витрати	2270	854	82
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	164430	
збиток	2295	0	0
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-29766	1571
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	134664	0
збиток	2355	0	0